

แผนแม่บท

19

การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

“การพัฒนาการจัดการเชิงลุ่มน้ำเพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำ เพื่อปรับสมดุลด้านการจัดหา การใช้ และการอนุรักษ์”

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (19) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับสมดุลการบริหารจัดการน้ำ ในการอุปโภคบริโภค เกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ รวมทั้งการพัฒนาการจัดการลุ่มน้ำทั้งระบบเพื่อเพิ่มความมั่นคงและผลิตผลด้านน้ำในทุกภาคส่วนของประเทศ โดยมี 3 เป้าหมายระดับประเด็น ได้แก่ (1) ความมั่นคงด้านน้ำของประเทศเพิ่มขึ้น (2) ผลิตภาพของน้ำทั้งระบบเพิ่มขึ้น ในการใช้น้ำอย่างประหยัดและสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำ และ (3) แม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพให้มีระบบนิเวศที่ดี ทั้งนี้ แผนแม่บทประเด็นดังกล่าว สนับสนุนการบรรลุผลสัมฤทธิ์การพัฒนาตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติให้สามารถบรรลุเป้าหมายการเป็นประเทศพัฒนาแล้วที่มีฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมที่สามารถส่งต่อให้คนรุ่นต่อไปได้ใช้อย่างยั่งยืน พร้อมทั้งสามารถใช้ประโยชน์และสร้างการเติบโตบนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลภายใต้ขีดความสามารถของระบบนิเวศ ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังมีส่วนสนับสนุนต่อยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน และด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

การประเมินผลปฏิบัติการดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

เป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ

พ.ศ.
2562

พ.ศ.
2563

พ.ศ.
2564

พ.ศ.
2565

190001

ความมั่นคงด้านน้ำของประเทศเพิ่มขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายใน พ.ศ. 2565

ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ ระดับ 2 (60 คะแนน)

- **สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย พ.ศ. 2565**
พิจารณาเทียบเคียงจากรายงานการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติใน พ.ศ. 2565 พบว่าการประเมินตามเป้าหมายที่ 6 การมีน้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี ประเทศไทยอยู่ในระดับมีความท้าทายที่สำคัญ (Significant challenges remain) สะท้อนว่ายังคงมีประเด็นการพัฒนาที่สำคัญที่ต้องดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายต่อไป ทั้งนี้ ในการประเมินเป้าหมายการมีน้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี พิจารณาจาก 5 มิติ ได้แก่ (1) ประชาชนส่วนใหญ่เข้าถึงระบบน้ำประปาและน้ำอุปโภคบริโภค (2) ประชาชนส่วนใหญ่เข้าถึงระบบสุขาภิบาลของรัฐ (3) การลดความตึงเครียดของน้ำ (4) ระบบบำบัดน้ำเสียที่มี

ประสิทธิภาพ และ (5) การใช้น้ำในภาวะขาดแคลน โดยมีมติ ที่ (1) และ (2) เป็นมติที่ประเทศไทยสามารถบรรลุการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแล้ว ส่งผลให้สถานะการบรรลุเป้าหมายดัชนีความมั่นคงด้านน้ำของประเทศอยู่ในระดับใกล้บรรลุค่าเป้าหมาย

- สถานการณ์ในช่วง พ.ศ. 2561 – 2565 ภาพรวมของ**ความมั่นคงด้านน้ำของประเทศดีขึ้น** พิจารณาจากดัชนีความมั่นคงด้านน้ำของประเทศจากรายงานการพัฒนา น้ำแห่งเอเชีย และพิจารณาเทียบเคียงจากรายงานการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ โดยใน พ.ศ. 2563 ตามรายงานการพัฒนา น้ำแห่งเอเชีย ระดับความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ อยู่ระดับที่ 2 (58.6 คะแนน) จากสูงสุดที่ระดับที่ 5 โดยมีองค์ประกอบสำคัญ 5 มิติ ได้แก่ (1) ความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภค (2) ความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ (3) ความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมือง (4) ความมั่นคงด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อม และ (5) ความมั่นคงต่อการรับมือกับภัยพิบัติด้านน้ำ ซึ่งเป็นระดับความมั่นคงที่ “มีส่วนร่วม” (Engaged) โดยที่ครัวเรือนส่วนมากสามารถเข้าถึงระบบประปาและสุขาภิบาลพื้นฐานได้เป็นอย่างน้อย มีการพัฒนาระบบจัดการน้ำในเขตเมืองมีการใช้ประโยชน์จากน้ำในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และมีการรับมือกับภัยพิบัติด้านน้ำได้ในระดับพื้นฐาน ขณะที่ รายงานเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนใน พ.ศ. 2565 เป้าหมายที่ 6 การมีน้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี รายงานว่าประเทศไทยอยู่ในระดับมีความท้าทายที่สำคัญ (Significant challenges remain) โดยสามารถบรรลุเป้าหมายการขยายโครงข่ายทางน้ำและสุขาภิบาลเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ได้ โดยมีการรับมือภัยพิบัติทางน้ำเป็นประเด็นท้าทายสำคัญที่ต้องเร่งให้ความสำคัญในห้วงการพัฒนาที่สองของยุทธศาสตร์ชาติ ผลการประเมินดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าความมั่นคงด้านน้ำของประเทศไทยมีแนวโน้มดีขึ้น

Table A1 : Scores and National Water Security Index

Economy	KD1	KD2	KD3	KD4	KD5	NWSI Score	NWSI
Scale	1-20	1-20	1-20	1-20	1-20	1-100	1-5
Thailand	14.0	14.7	9.1	10.1	10.8	58.6	2

KD = key dimension, KD1 = rural household water security, KD2 = economic water security, KD3 = urban water security, KD4 = environmental water security, KD5 = water-related disaster security, NWSI = National Water Security Index.

ที่มา : Asian Water Development Outlook 2020

- สถานการณ์ พ.ศ. 2565 เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 แผนแม่บทประเด็น (19) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (พ.ศ. 2566 – 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) เป้าหมายระดับประเด็นความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ ยังคงใช้ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายที่พิจารณาจาก**ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ** แต่มีการ**ปรับหน่วยวัดของค่าเป้าหมายจาก เดิม ระดับ เป็น คะแนน** เพื่อให้การประเมินผลการดำเนินการขับเคลื่อนแผนแม่บทฯ เกิดความชัดเจนและส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยกำหนดค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ระดับความมั่นคงด้านน้ำของประเทศเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า 70 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบกับผลการรายงานดัชนีความมั่นคงด้านน้ำของประเทศจากรายงานการพัฒนา น้ำแห่งเอเชียใน พ.ศ. 2563 ซึ่งเป็นปีที่มีข้อมูลล่าสุด ประเทศไทยมีคะแนนระดับความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ 58.6 คะแนน มี**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับไม่บรรลุเป้าหมายระดับเสี่ยง**

การประเมินผลปฏิบัติการดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

เป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ

พ.ศ.
2562

พ.ศ.
2563

พ.ศ.
2564

พ.ศ.
2565

190002

ผลิตภาพของน้ำทั้งระบบเพิ่มขึ้น ในการใช้น้ำอย่างประหยัดและ
สร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำ

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายใน พ.ศ. 2565

ระดับความมั่นคง และ/หรือผลิตภาพจากการใช้น้ำ (บาท/ลูกบาศก์เมตร) ตามแต่ละด้านและเพิ่ม 3 เท่า
จากค่าเฉลี่ย พ.ศ. 2561

- **สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย พ.ศ. 2565** เทียบเคียงจากผลการประเมินของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDG 6.4.1 จากรายงานการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติที่มีการวัดการเปลี่ยนแปลงของประสิทธิภาพการใช้น้ำตามช่วงเวลา พบว่า ใน พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นปีที่มีข้อมูลล่าสุด ตามรายงานการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ ประเทศไทยมีประสิทธิภาพการใช้น้ำในภาพรวมอยู่ที่ 7.49 ดอลลาร์สหรัฐต่อ ลบ.ม. โดยสามารถจำแนกตามรายสาขาได้ว่า ภาคอุตสาหกรรมมีผลิตภาพการใช้น้ำสูงที่สุด อยู่ที่ 31.12 ดอลลาร์สหรัฐต่อ ลบ.ม. รองลงมาคือภาคบริการ อยู่ที่ 27.93 ดอลลาร์สหรัฐต่อ ลบ.ม. และภาคเกษตร อยู่ที่ 0.33 ดอลลาร์สหรัฐต่อ ลบ.ม. แต่ยังคงต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของโลก ที่มีมูลค่า 19 ดอลลาร์สหรัฐต่อ ลบ.ม. ส่งผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายดัชนีความมั่นคงด้านน้ำของประเทศอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายในระดับวิกฤต**
- **สถานการณ์ในช่วง พ.ศ. 2561 – 2565** ผลิตภาพจากการใช้น้ำดีขึ้นแต่ยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ได้ โดยเมื่อพิจารณาภาพรวมในห้วง 5 ปีแรกตามยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2565) ตามรายงานการพัฒนาที่ยั่งยืนใน พ.ศ. 2562 รายงานว่าประสิทธิภาพการใช้น้ำในภาพรวมของไทยอยู่ที่ 7.49 ดอลลาร์สหรัฐต่อ ลบ.ม. เพิ่มขึ้นจากผลการประเมินใน พ.ศ. 2561 ซึ่งมีประสิทธิภาพการใช้น้ำในภาพรวมที่ 7.16 ดอลลาร์สหรัฐต่อ ลบ.ม.
- **สถานการณ์ พ.ศ. 2565 เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570** แผนแม่บทประเด็น (19) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (พ.ศ. 2566 – 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ได้มีการปรับเปลี่ยนตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายจากเดิมผลิตภาพการใช้น้ำ (บาทต่อ ลบ.ม.) เป็น ผลิตภาพจากการใช้น้ำ (ดอลลาร์สหรัฐ ต่อ ลบ.ม.) เพื่อให้การประเมินผลการดำเนินการขับเคลื่อนแผนแม่บทฯ เกิดความชัดเจนและส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยกำหนดค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 เป็น ผลิตภาพจากการใช้น้ำไม่น้อยกว่า 19 ดอลลาร์สหรัฐ ต่อ ลบ.ม. เมื่อเปรียบเทียบกับผลผลการประเมินของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDGs 6.4.1 จากรายงานการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติใน พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นปีที่มีข้อมูลล่าสุด ประเทศไทยมีประสิทธิภาพการใช้น้ำที่ 7.49 ดอลลาร์สหรัฐต่อ ลบ.ม. **จึงส่งผลให้มีสถานะการบรรลุต่ำกว่าค่าเป้าหมายระดับวิกฤติ**

การประเมินผลปฏิบัติการดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

เป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ

พ.ศ.
2562

พ.ศ.
2563

พ.ศ.
2564

พ.ศ.
2565

190003

แม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพ
ให้มีระบบนิเวศที่ดี

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565

สัดส่วนของแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติที่ไม่มีสิ่งรุกรานล่าผิดกฎหมาย ร้อยละ 20

- **สรุปสถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย พ.ศ. 2565** พิจารณาจากรายงานผลการประเมินตัวชี้วัดแผนแม่บทฯ ของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) โดยเมื่อพิจารณารายงานใน พ.ศ. 2565 พบว่า สัดส่วนลำคลองสายหลักในเขตกรุงเทพมหานครได้รับการฟื้นฟูร้อยละ 100 (พื้นที่เป้าหมาย 227 คลอง จากทั้งหมด 1,161 คลองทั่วกรุงเทพฯ) พื้นที่ชุ่มน้ำ Ramsar Site แหล่งน้ำ และพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติได้รับการฟื้นฟูแล้วเสร็จเพียงร้อยละ 2 (พื้นที่เป้าหมาย 131 แห่งทั่วประเทศ) ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ระหว่างการพัฒนาตัวชี้วัดให้สมบูรณ์เพื่อใช้สำหรับการประเมินผลการดำเนินการในห่วงโซ่ของยุทธศาสตร์ชาติต่อไป เป็นผลให้การเทียบค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน พ.ศ. 2565 เป้าหมายแผนแม่บทย่อยแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศมีระบบนิเวศและทัศนียภาพที่ดีที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน **มีสถานะการบรรลุเป้าหมายต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ระดับเสี่ยง**
- **สถานการณ์ในช่วง พ.ศ. 2561 – 2565** พิจารณาจากรายงานผลการประเมินตัวชี้วัดแผนแม่บทฯ ของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) เมื่อพิจารณาภาพรวมในห่วงโซ่ 5 ปีแรกตามยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2565) การพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบเพื่อความมั่นคงด้านน้ำของประเทศลดลงตามรายงานของ สทนช. ใน พ.ศ. 2565 และพิจารณาเทียบเคียงจากรายงานสถานการณ์พัฒนาพื้นที่ริมคลองกรุงเทพมหานคร ใน พ.ศ. 2565 พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้กำหนดการดำเนินการปรับปรุงภูมิทัศน์ตลอดจนอนุรักษ์ฟื้นฟูและพัฒนาแม่น้ำ ลำคลองสายหลัก และแหล่งน้ำธรรมชาติ ในพื้นที่กรุงเทพมหานครจำนวน 227 คลอง สำเร็จร้อยละร้อยละตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เช่น คลองบางลำพู คลองคูเมืองเดิม คลองรอบกรุง คลองผดุงกรุงเกษม และคลองแสนแสบ นอกจากนั้น พื้นที่ชุ่มน้ำ Ramsar Site แหล่งน้ำธรรมชาติ และพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติได้รับการฟื้นฟูแล้วเสร็จร้อยละ 2 (พื้นที่เป้าหมาย 131 แห่งทั่วประเทศ) ผลการดำเนินการดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการอนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติในมีผลการดำเนินงานไปในทิศทางที่ดีขึ้นเล็กน้อย อย่างไรก็ตาม **การจัดเก็บข้อมูลและพัฒนาตัวชี้วัดที่จะใช้ประเมินผลการดำเนินการตามแผนแม่บทฯ ซึ่งยังไม่แล้วเสร็จเป็นความท้าทายที่ส่งผลให้ภาพรวมการดำเนินการในห่วงโซ่หนึ่งของยุทธศาสตร์ชาติลดลง**

- สถานการณ์ พ.ศ. 2565 เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 แผนแม่บทประเด็น (19) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (พ.ศ. 2566 – 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ยังคงเป้าหมายตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย สัดส่วนของแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติที่ไม่มีสิ่งรุกร้าผิวดิน 60 (ตามค่าเป้าหมายที่กำหนดในแต่ละปี) เมื่อเปรียบเทียบกับผลการดำเนินการใน พ.ศ. 2565 ซึ่งพิจารณาจากรายงานผลการประเมินตัวชี้วัดแผนแม่บทฯ ของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) โดยผลการดำเนินการฟื้นฟูลำคลองในเขตกรุงเทพมหานครสำเร็จได้ร้อยละร้อยละจากเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ 227 แห่ง จาก 1,161 แห่ง ขณะที่พื้นที่ Ramsar Site แหล่งน้ำธรรมชาติ และพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ ได้รับการฟื้นฟูแล้วเสร็จร้อยละ 2 (พื้นที่เป้าหมาย 131 แห่งทั่วประเทศ) เป็นผลให้สัดส่วนของแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติที่ไม่มีสิ่งรุกร้าผิวดิน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 จึงส่งผลให้มี**สถานะการบรรลุต่ำกว่าค่าเป้าหมายระดับวิกฤติ**

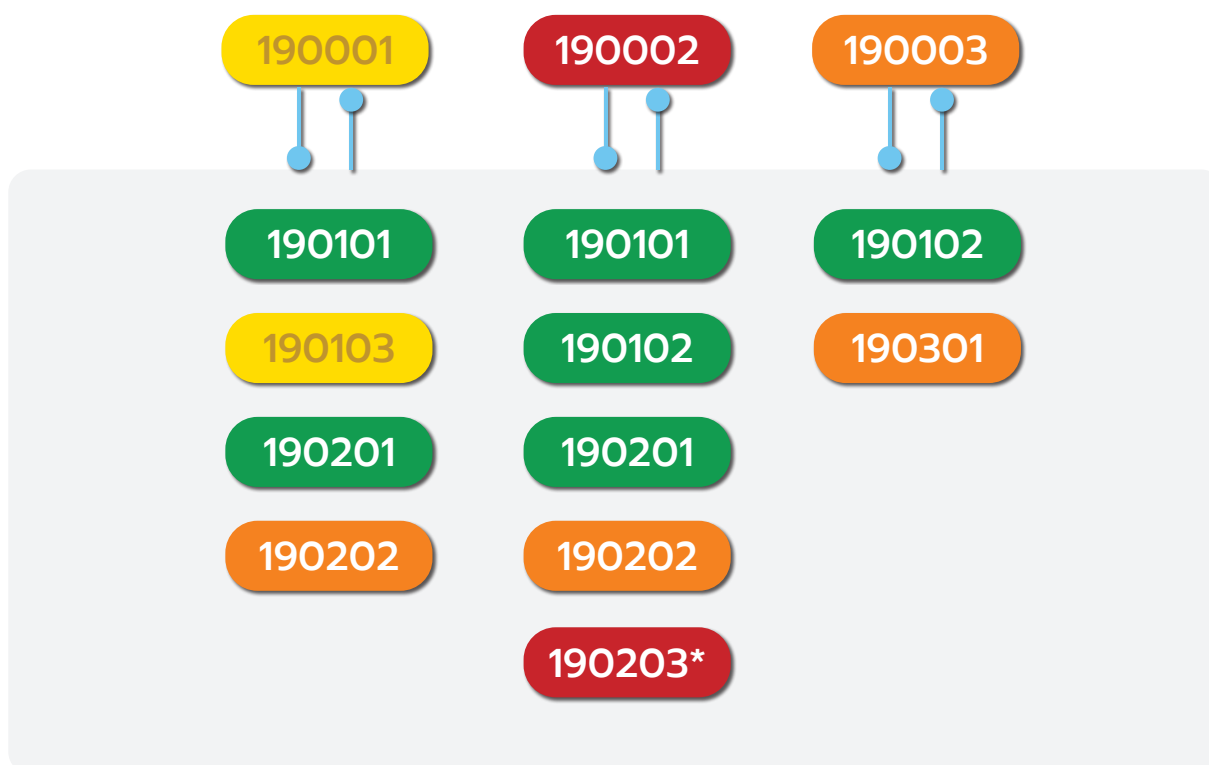
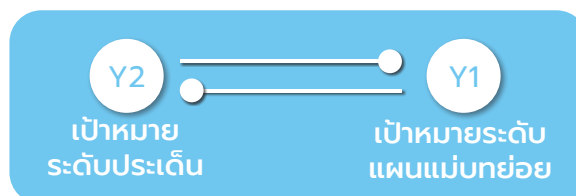
ทั้งนี้ การดำเนินการที่ผ่านมาในห้วงที่หนึ่งของวาระยุทธศาสตร์ชาติ ยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายระดับประเด็นตามที่แผนแม่บทฯ ประเด็น (19) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ กำหนดไว้ได้ ได้แก่ เป้าหมายระดับประเด็น (190001) ความมั่นคงด้านน้ำของประเทศเพิ่มขึ้น เป้าหมายระดับประเด็น (190002) ผลผลิตของน้ำทั้งระบบเพิ่มขึ้น ในการใช้น้ำอย่างประหยัดและสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำ และ เป้าหมายระดับประเด็น (190003) แม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพให้มีระบบนิเวศที่ดี แม้ว่าบางเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) จะมีสถานการณ์อยู่ในระดับดี อาจไม่ได้ส่งผลต่อเป้าหมายแผนแม่บทระดับประเด็น (Y2) โดยตรง จึงเป็นประเด็นท้าทายสำคัญของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องเร่งรัดให้เกิดการแก้ไขในประเด็นการพัฒนา ดังนี้ (1) ความสามารถในการรับมือกับอุทกภัยและภัยพิบัติทางด้านน้ำ ตลอดจนการรับมือกับภัยแล้งทั้งในพื้นที่เมืองและพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งเป็นความท้าทายต่อเนื่องสำคัญตลอดระยะเวลาห้วงแรกของยุทธศาสตร์ชาติ ทั้งนี้ ผลกระทบจากสภาวะโลกร้อนและภาวะก๊าซเรือนกระจกจะเป็นตัวแปรสำคัญที่เร่งให้เกิดความเสียหายที่มากขึ้นในระยะต่อไป หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถยกระดับความสามารถในการรับมือกับปัญหาดังกล่าวตลอดจนการเยียวยาแก้ไขของประเทศได้แล้วจะส่งผลดีต่อระดับความมั่นคงทางน้ำในมิติอื่นอย่างมีนัยสำคัญ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรร่วมกันเร่งดำเนินการให้เกิดการแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้อย่างยั่งยืน (2) การพัฒนาระบบโครงข่ายน้ำเพื่อการใช้น้ำในภาคเศรษฐกิจ ซึ่งครอบคลุมมิติการใช้น้ำในภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรมและบริการ ตลอดจนการนำเทคโนโลยีการประหยัดน้ำมาใช้ควบคู่กับการดำเนินการข้างต้น เพื่อส่งเสริมให้มูลค่าผลผลิตของการใช้น้ำสูงขึ้น ทั้งนี้ หากสามารถผลักดันการใช้น้ำในเชิงเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นแล้ว การพัฒนาภาพรวมของประเทศย่อมเกิดผลดีตามไปด้วย เนื่องจากลักษณะทางกายภาพของประเทศซึ่งมีแหล่งทรัพยากรน้ำเป็นจำนวนมาก โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องเร่งรัดดำเนินการจัดการให้เกิดโครงสร้างพื้นฐานที่จะรองรับระบบประปาในแต่ละพื้นที่พร้อมประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการประหยัดน้ำในภาคการผลิต (3) การรวบรวมและจัดการข้อมูลที่เกี่ยวข้องต่อการพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ ตลอดจนการบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเผยแพร่ต่อสาธารณชน อาทิ ปริมาณความต้องการใช้น้ำในภาคครัวเรือน ภาคอุตสาหกรรม และภาคเกษตรกรรม แหล่งน้ำที่ได้รับการฟื้นฟูรวมถึงกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องที่มีผลกระทบในวงกว้างต่อประชาชนในหลายภาคส่วน ตลอดจนการดำเนินการจัดระเบียบที่ดินริมคลองด้วยมาตรการที่มีประสิทธิภาพแก่ประชาชนพร้อมมาตรการเยียวยาประชาชนผู้ได้รับผลกระทบอย่างเป็นธรรม

แผนแม่บทฯ ประเด็น 19 การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

ประกอบด้วย 7 เป้าหมายระดับแผนย่อย ซึ่งมีสถานะการบรรลุเป้าหมาย ดังนี้

ความเชื่อมโยงระหว่างเป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย (Y1) กับเป้าหมายระดับประเด็น (Y2)

หมายเหตุ : สถานะการบรรลุเป้าหมายประจำ พ.ศ. 2565

* เป้าหมายแผนแม่บทย่อยที่ถูกยกเลิกในแผนแม่บทฯ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ประเด็น (19) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบเพื่อลดความซ้ำซ้อนระหว่างเป้าหมายระดับประเด็น และเป้าหมายแผนแม่บทย่อย โดยประเด็นผลิตภาพจากใช้น้ำเพิ่มขึ้น ได้มีการกำหนดในเป้า 190002 ผลิตภาพของน้ำทั้งระบบเพิ่มขึ้น ในการใช้น้ำอย่างประหยัดและสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำ

** เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) อาจไม่ได้ส่งผลต่อ เป้าหมายแผนแม่บทย่อยระดับประเด็น (Y2) โดยตรง

190101

พ.ศ.
2562

พ.ศ.
2563

พ.ศ.
2564

พ.ศ.
2565

ระดับความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุในปี พ.ศ. 2565 ได้แก่ ระดับความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภค อยู่ในระดับ 3.25 และระดับความมั่นคงด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับ 2.5

สถานการณ์ในช่วง พ.ศ. 2561 – 2565 ภาพรวมของระดับความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภคของประเทศไทยเพิ่มขึ้น ซึ่งพิจารณาดัชนีความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภค และดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมจากรายงานการพัฒนาน้ำแห่งเอเชีย และพิจารณาเทียบเคียงจากรายงานผลการประเมินตัวชี้วัดแผนแม่บทฯ ที่จัดทำโดยสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) โดยใน พ.ศ. 2563 ตามรายงานการพัฒนาน้ำแห่งเอเชีย ประเทศไทยมีดัชนีความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคและบริโภคอยู่ระดับที่ 3 และดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมอยู่ระดับที่ 2 ตามลำดับ ขณะที่ผลการประเมินของ สทนช. ใน พ.ศ. 2565 รายงานว่า ประเทศไทยมีดัชนีความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคและบริโภคอยู่ระดับที่ 4 และดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมอยู่ระดับที่ 4 และเมื่อเปรียบเทียบสถานะการบรรลุเป้าหมายใน พ.ศ. 2565 เป้าหมายระดับความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้นบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้แล้ว

190102

พ.ศ.
2562

พ.ศ.
2563

พ.ศ.
2564

พ.ศ.
2565

ระดับการรับมือกับภัยพิบัติด้านน้ำเพิ่มขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2565 ได้แก่ ระดับการรับมือกับภัยพิบัติด้านน้ำเพิ่มขึ้นเป็นระดับ 3

สถานการณ์ในช่วง พ.ศ. 2561 – 2565 ภาพรวมของระดับการรับมือกับภัยพิบัติด้านน้ำของประเทศไทยเพิ่มขึ้น ซึ่งพิจารณาดัชนีความมั่นคงต่อการรับมือกับภัยพิบัติด้านน้ำจากรายงานการพัฒนาน้ำแห่งเอเชีย และพิจารณาเทียบเคียงจากรายงานผลการประเมินตัวชี้วัดแผนแม่บทฯ ที่จัดทำโดยสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) พบว่าระดับความมั่นคงต่อการรับมือกับภัยพิบัติด้านน้ำดีขึ้น โดยใน พ.ศ. 2563 ตามรายงานการพัฒนาน้ำแห่งเอเชีย ประเทศไทยมีดัชนีความมั่นคงต่อการรับมือกับภัยพิบัติด้านน้ำอยู่ระดับที่ 2 จากสูงสุดที่ระดับที่ 5 ขณะที่ผลการประเมินของ สทนช. ใน พ.ศ. 2565 รายงานว่า ประเทศไทยมีระดับความมั่นคงต่อการรับมือกับภัยพิบัติด้านน้ำอยู่ในระดับที่ 3 สะท้อนทิศทางการรับมือภัยแล้งและการรับมือพายุซัดฝั่งที่ดีขึ้น ในขณะที่ความมั่นคงด้านการรับมือต่ออุทกภัยยังคงเป็นประเด็นท้าทายที่สำคัญของประเทศ และเมื่อเปรียบเทียบสถานะการบรรลุเป้าหมายใน พ.ศ. 2565 เป้าหมายระดับการรับมือกับภัยพิบัติด้านน้ำเพิ่มขึ้นบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ได้แล้ว

190103

พ.ศ.
2562

พ.ศ.
2563

พ.ศ.
2564

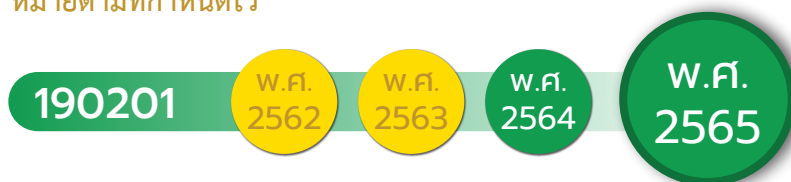
พ.ศ.
2565

ระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการน้ำ กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุในปี พ.ศ. 2565 ได้แก่ ยกระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการน้ำให้เป็น 70 คะแนน

สถานการณ์ในช่วง พ.ศ. 2561 – 2565 ภาพรวมของยกระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการน้ำของประเทศไทยเพิ่มขึ้น พิจารณาจากการดำเนินการจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการ (IWRM) ตามรายงาน

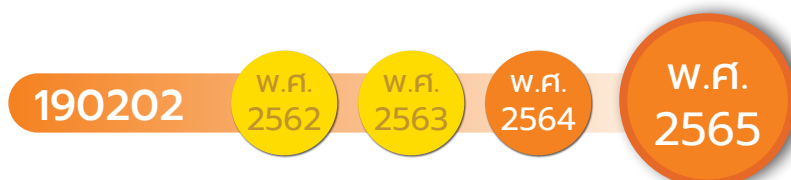

การพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ (SDG 6.5.1) และพิจารณาเทียบเคียงร่วมจากผลการดำเนินงานเพื่อปิดช่องว่างการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง โดยในปี พ.ศ. 2562 ประเทศไทย มีคะแนน IWRM อยู่ที่ 53 จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน จัดอยู่ในระดับเกณฑ์ปานกลาง ซึ่งมีการพัฒนาเครื่องมือการบริหารจัดการเป็นประเด็นท้าทายที่สำคัญที่สุดเนื่องจากมีคะแนน 41 คะแนน น้อยกว่าค่าเฉลี่ยโลกที่ 46 คะแนน ทั้งนี้ ใน พ.ศ. 2565 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการขับเคลื่อนการบริหารจัดการน้ำในมิติด้านเครื่องมือบริหารจัดการน้ำซึ่งประเทศไทยมีค่าคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยโลก ผ่านการจัดตั้งกลไกการบริหารจัดการน้ำภายใต้พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ เสร็จสิ้นใน พ.ศ. 2565 สะท้อนทิศทางธรรมาภิบาลการจัดการน้ำที่ดีขึ้น และเมื่อเปรียบเทียบกับสถานะการการบรรลุเป้าหมายใน พ.ศ. 2565 ระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการน้ำ **จึงมีสถานะใกล้บรรลุค่าเป้าหมายตามที่กำหนดไว้**

ระดับความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมืองเพิ่มขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุในปี พ.ศ. 2565 ได้แก่ ความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมืองอยู่ในระดับ 1.5

สถานการณ์ในช่วง พ.ศ. 2561 – 2565 ภาพรวมของความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมืองของประเทศไทยมีระดับเพิ่มขึ้นซึ่งพิจารณาดัชนีความมั่นคงต่อการรับมือกับภัยพิบัติด้านน้ำจากรายงานการพัฒนาน้ำแห่งเอเชีย และพิจารณาเทียบเคียงจากรายงานผลการประเมินตัวชี้วัดแผนแม่บทฯ ที่จัดทำโดยสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) เมื่อพิจารณาตามรายงานการพัฒนาน้ำแห่งเอเชียในปี พ.ศ. 2563 ประเทศไทยมีดัชนีระดับความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมืองอยู่ที่ระดับที่ 2 สะท้อนว่าประชาชนส่วนใหญ่ในเขตเมืองสามารถเข้าถึงบริการน้ำประปาได้ ขณะที่ผลการประเมินของ สทนช. ใน พ.ศ. 2565 รายงานว่า ระดับความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมืองของประเทศไทยอยู่ในระดับ 3 ซึ่งอธิบายถึง การเข้าถึงน้ำประปาที่ปลอดภัยและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขอนามัยได้รับการปรับปรุง ความมั่นคงด้านน้ำทางเศรษฐกิจ การกำกับดูแลสิ่งแวดล้อม การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ และเมื่อเปรียบเทียบกับสถานะการการบรรลุเป้าหมายใน พ.ศ. 2565 **เป้าหมายระดับความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมืองเพิ่มขึ้นบรรลุเป้าหมายจากค่าเป้าหมายที่ระดับ 1.5 ตามที่กำหนดไว้ได้แล้ว**

ระดับความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุในปี พ.ศ. 2565 ความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจอยู่ในระดับ 4.2

สถานการณ์ในช่วง พ.ศ. 2561 – 2565 ภาพรวมของระดับความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจมีระดับลดลง พิจารณาจากดัชนีความมั่นคงต่อการรับมือกับภัยพิบัติด้านน้ำจากรายงานการพัฒนาน้ำแห่งเอเชีย และพิจารณาเทียบเคียงจากรายงานผลการประเมินตัวชี้วัดแผนแม่บทฯ ที่จัดทำโดยสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) โดยรายงานการพัฒนาน้ำแห่งเอเชียในปี พ.ศ. 2563 รายงานว่าประเทศไทยมีระดับความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจอยู่ในระดับ 3 สะท้อนว่าการใช้น้ำเพื่อเศรษฐกิจของประเทศอยู่ในระดับปานกลางโดยลดลงเมื่อเทียบกับผลการประเมินใน พ.ศ. 2559 ที่อยู่ในระดับ 4 ขณะที่ผลการ

ประเมินของ สทนช. ใน พ.ศ. 2565 รายงานว่าระดับความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของไทยอยู่ในระดับที่ 3 และเมื่อเปรียบเทียบสถานะการการบรรลุเป้าหมายใน พ.ศ. 2565 ที่กำหนดความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจอยู่ในระดับ 4.2 **จึงมีค่าสถานะการบรรลุเป้าหมายต่ำกว่าค่าเป้าหมายในระดับเสี่ยง**

190203

พ.ศ.
2562

พ.ศ.
2563

พ.ศ.
2564

พ.ศ.
2565

ผลผลิตภาพของน้ำทั้งระบบเพิ่มขึ้นกำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุในปี พ.ศ. 2565 ผลผลิตภาพจากการใช้น้ำเพิ่มขึ้น 3 เท่า จากค่าเฉลี่ย พ.ศ. 2561

สถานการณ์ในช่วง พ.ศ. 2561 – 2565 ภาพรวมของผลผลิตภาพจากการใช้น้ำของประเทศไทยน้ำดีขึ้นแต่ยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ได้ พิจารณาเทียบเคียงจากผลการประเมินของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDG 6.4.1 จากรายงานการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติที่มีการวัดการเปลี่ยนแปลงของประสิทธิภาพการใช้น้ำตามช่วงเวลา ทั้งนี้ ตามรายงานการพัฒนาที่ยั่งยืนใน พ.ศ. 2562 ประสิทธิภาพการใช้น้ำในภาพรวมของไทยอยู่ที่ 7.49 ดอลลาร์สหรัฐต่อ ลบ.ม. เพิ่มขึ้นจากผลการประเมินใน พ.ศ. 2561 ซึ่งมีประสิทธิภาพการใช้น้ำในภาพรวมที่ 7.16 ดอลลาร์สหรัฐต่อ ลบ.ม. และเมื่อเปรียบเทียบสถานะการการบรรลุเป้าหมายใน พ.ศ. 2565 ที่กำหนดผลผลิตภาพจากการใช้น้ำเพิ่มขึ้น 3 เท่าจากค่าเฉลี่ยใน พ.ศ. 2561 (5.3 ดอลลาร์สหรัฐต่อ ลบ.ม.) **จึงมีค่าสถานะการบรรลุเป้าหมายต่ำกว่าค่าเป้าหมายในระดับวิกฤติ**

190301

พ.ศ.
2562

พ.ศ.
2563

พ.ศ.
2564

พ.ศ.
2565

แม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศมีระบบนิเวศและทัศนียภาพที่ดี ที่มีคุณภาพได้มาตรฐานกำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ. 2565 ได้แก่

- (1) สัดส่วนลำคลองสายหลักในเขตกรุงเทพมหานครได้รับการฟื้นฟู ร้อยละ 50 ของพื้นที่เป้าหมาย
- (2) สัดส่วนลำน้ำสายหลักใน 25 ลุ่มน้ำได้รับการฟื้นฟู ร้อยละ 20 (3) พื้นที่ชุ่มน้ำ Ramsar Site ความสำเร็จร้อยละ 90 และ พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ ความสำเร็จร้อยละ 90 และ (4) สัดส่วนพื้นที่ชุ่มชน (นอกเขต กทม. ที่เป็นชุ่มชนขนาดใหญ่) ริมแม่น้ำลำคลอง และแหล่งน้ำธรรมชาติ ได้รับการฟื้นฟูร้อยละ 90 ของพื้นที่เป้าหมาย

สถานการณ์ในช่วง พ.ศ. 2561 – 2565 ภาพรวมของแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศที่มีระบบนิเวศและทัศนียภาพที่ดีมีระดับลดลง พิจารณาเทียบเคียงจากรายงานผลการประเมินตัวชี้วัดแผนแม่บทฯ ที่จัดทำโดยสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) ทั้งนี้ ตามรายงานของ สทนช. ใน พ.ศ. 2565 สัดส่วนลำคลองสายหลักในเขตกรุงเทพมหานครได้รับการฟื้นฟูร้อยละ 100 (พื้นที่เป้าหมาย 227 คลอง จากทั้งหมด 1,161 คลองทั่วกรุงเทพฯ) พื้นที่ชุ่มน้ำ Ramsar Site แหล่งน้ำ และพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ ได้รับการฟื้นฟูแล้วเสร็จเพียงร้อยละ 2 (พื้นที่เป้าหมาย 131 แห่งทั่วประเทศ) ขณะที่การประเมินตัวชี้วัดการฟื้นฟูลำน้ำสายหลัก และการจัดระเบียบพื้นที่ชุ่มชน ยังไม่มีการประเมินผลเนื่องจากอยู่ระหว่างการพัฒนาตัวชี้วัด ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาตัวชี้วัดที่มีการรายงานผลร่วมกัน **จึงส่งผลให้สถานะการการบรรลุเป้าหมายใน พ.ศ. 2565 มีค่าสถานะการบรรลุเป้าหมายต่ำกว่าค่าเป้าหมายในระดับเสี่ยง**

แผนแม่บทย่อย

การพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบเพื่อความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย

พ.ศ.
2562

พ.ศ.
2563

พ.ศ.
2564

พ.ศ.
2565

ระดับความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้นจากระดับ 3 ให้เป็นระดับ 4 (สูงสุดที่ระดับ 5)

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายใน พ.ศ. 2565

- 1.ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภค (ระดับ) อยู่ในระดับ 3.25
- 2.ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับ 2.5

การพัฒนาการจัดการน้ำเพื่อความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภคของประเทศ มีเป้าหมายสำคัญในการจัดหาอุปโภคบริโภคให้แก่ชุมชน และสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีปัจจัยสู่ความสำเร็จที่สำคัญ อาทิ การจัดให้มีน้ำสะอาดเพื่อให้เข้าถึงน้ำอุปโภคบริโภค อย่างเพียงพอได้มาตรฐาน และมีความครอบคลุม โดยการเพิ่มประสิทธิภาพและปรับปรุงระบบน้ำประปา และระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนให้มีอายุการใช้งานยาวนาน การพัฒนาน้ำดื่มให้ได้มาตรฐาน มีคุณภาพ

และในราคาที่เหมาะสม รวมถึงการจัดหาแหล่งน้ำให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะในพื้นที่ซึ่งขาดแคลนแหล่งน้ำต้นทุน ตลอดจนการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการสร้างความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภค โดยออกมาตรการ นโยบาย การบังคับใช้กฎหมาย พัฒนานวัตกรรม ผ่านข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการประเมินผล และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ เพื่อพัฒนาความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภคอย่างยั่งยืน

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย พิจารณาจากดัชนีความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภคและดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อม ของรายงานการพัฒนาพื้นที่เอเชีย (Asian Water Development Outlook : AWDO) และพิจารณาเทียบเคียงจากรายงานของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เมื่อพิจารณาภาพรวมในทศวรรษ 5 ปีแรกตามยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2565) พบว่า ระดับความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภคดีขึ้นและสามารถบรรลุค่าเป้าหมายตามที่กำหนดได้ โดยใน พ.ศ. 2563 1) **ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภคของไทย อยู่ในระดับ 3** อยู่ในสถานะการพัฒนา “มีความสามารถ” ประชากรจำนวนหนึ่งในเขตเมืองสามารถเข้าถึงระบบน้ำประปาที่มีคุณภาพและระบบจัดการน้ำเสียที่มีคุณภาพได้ รวมถึงสามารถรับมือกับภัยพิบัติทางน้ำทั้งทางตรงและทางอ้อมในเชิงเศรษฐกิจได้ ขณะที่ 2) **ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับ 2** ตามสัดส่วนเต็มหนึ่งร้อย อยู่ในสถานะการพัฒนา “มีส่วนร่วม” มีระดับธรรมาภิบาลด้านการจัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศได้น้ำปานกลางถึงต่ำ และเมื่อพิจารณาเทียบเคียง

เพิ่มเติมในส่วนของข้อมูลผลการประเมินตัวชี้วัดแผนแม่บทฯ จากรายงานของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) ใน พ.ศ. 2565 พบว่า 1) **ประเทศไทยมีระดับดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการบริโภค ระดับที่ 4** โดยนิยามว่าประชากรเกือบทุกคนในเขตเมืองสามารถเข้าถึงน้ำดื่มที่ปลอดภัย ราคาประหยัด และมีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขาภิบาล และ 2) **ประเทศไทยมีระดับดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับที่ 4** ซึ่งเป็นระดับที่แสดงว่าประเทศมีการกำกับดูแลด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป (ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม) และให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูระบบนิเวศ ทั้งนี้เมื่อเทียบเคียงกับสถานะการบรรลุเป้าหมายใน พ.ศ. 2565 ที่กำหนดให้ ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภค อยู่ในระดับ 3.25 และดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับ 2.5 เป้าหมายย่อยระดับความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้นจากระดับ 3 ให้เป็นระดับ 4 (สูงสุดที่ระดับ 5) สามารถบรรลุค่าเป้าหมายตามที่กำหนดไว้แล้ว

การดำเนินงานที่ผ่านมา

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานผ่านโครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 คือ โครงการจัดการคุณภาพระบบประปาบำบัดน้ำบาดาลให้ได้มาตรฐานน้ำประปาดื่มได้ทั่วประเทศ ซึ่งเป็นโครงการที่ให้ความสำคัญกับกับปัญหาคุณภาพน้ำที่ไม่ได้มาตรฐาน ไม่มีการปนเปื้อนเป็นหลัก โดยดำเนินการตรวจสอบคุณภาพน้ำบาดาลทั่วประเทศ แหล่งน้ำสำรองสำหรับใช้อุปโภคบริโภคที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ตลอดจนขับเคลื่อนผ่านโครงการอื่น ๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โครงการปรับปรุงมาตรการ

ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรน้ำบาดาลเพื่อขับเคลื่อนการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภค ผ่านการปรับปรุงมาตรการในการบริหารจัดการน้ำบาดาลสำหรับการใช้น้ำบาดาลเพื่อการเกษตรในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลที่มั่นคง และยั่งยืน และเป็นสามารถเป็นแหล่งน้ำสำรองสำหรับการอุปโภคบริโภคต่อไป และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการคุณภาพน้ำบริโภค ดำเนินการตรวจสอบและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการคุณภาพน้ำบริโภค ซึ่งต้องมีการปรับปรุงคุณภาพน้ำร้อยละ 49.06 ก่อนการบริโภค

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลการบรรลุเป้าหมาย

แม้ระดับความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภคที่อ้างอิงผลการดำเนินงานตาม สทพช. ใน พ.ศ. 2565 จะสามารถบรรลุตามค่าเป้าหมายที่กำหนดแล้ว อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากการรายงานในระดับสากลใน พ.ศ. 2563 ประเทศไทยยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ในด้านความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภค และเป้าหมายด้านความมั่นคงด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมได้ ทั้งนี้เพื่อรักษาระดับการดำเนินการและเพื่อให้การรายงานผลในระดับสากลสอดคล้องกับรายงานผลในประเทศ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรเร่งดำเนินการรับมือกับ **การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ และปริมาณฝนรายปี** ที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการน้ำในเชิงปริมาณ รวมถึงการขยายตัวของความเป็นเมืองที่ส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของประชาชน อันเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อจัดการทรัพยากรน้ำทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ตลอดจนคุณภาพของน้ำประปา ระบบสาธารณสุข การดำเนินการกำจัดของเสีย และการบำบัด ซึ่งเป็นประเด็นท้าทายสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อระดับความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภค

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

การดำเนินการเพื่อบรรลุระดับความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภคในห้วงถัดไปนั้น ควรให้ความสำคัญกับประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ **1) ด้านการใช้นโยบาย มาตรการต่าง ๆ และการบังคับใช้กฎหมาย** เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการสร้างความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภค โดยการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและส่งเสริมบทบาทท้องถิ่น รวมถึงภาคอุตสาหกรรมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างเป็นระบบ **2) หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง ควรพัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้ไปยังหน่วยงานปฏิบัติในพื้นที่** เกี่ยวกับการดูแลบำรุงรักษา ซ่อมแซมแหล่งน้ำต้นทุนและแหล่งน้ำสำรองขนาดเล็กทั้งน้ำผิวดินและน้ำบาดาล รวมถึงดำเนินการปรับปรุงคู่มือด้านการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ รักษาสุขภาพของแม่น้ำ โดยแก้ไขปัญหาดังกล่าวตามธรรมชาติ **3) ควรให้ความสำคัญกับการมุ่งเน้นการสร้างความรู้และเพิ่มการมีส่วนร่วมให้กับประชาชนและภาคอุตสาหกรรม** ในการลดน้ำเสียจากกระบวนการผลิตและการใช้ในชีวิตประจำวันให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำได้อย่างยั่งยืนต่อไป

สถานการณ์ พ.ศ. 2565 เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570

แผนแม่บทประเด็น (19) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (พ.ศ. 2566 – 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) เป้าหมายแผนแม่บทย่อยระดับความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้น ยังคงใช้ตัวชี้วัดที่พิจารณาจากดัชนีความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภค และ ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อม แต่มีการปรับหน่วยวัดของค่าเป้าหมายจาก เดิม ระดับ เป็นคะแนน เพื่อให้การประเมินผลการดำเนินการขับเคลื่อนแผนแม่บทฯเกิดความชัดเจนและส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยค่าเป้าหมายใน พ.ศ. 2570 กำหนดเป็นดัชนีความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภคมีคะแนนไม่น้อยกว่า 75 คะแนนและดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมมีคะแนนไม่น้อยกว่า 65 คะแนน ทั้งนี้ เมื่อเทียบกับ

ผลการประเมินดัชนีความมั่นคงด้านน้ำตามรายงานของ สททช. ใน พ.ศ. 2565 พบว่า ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคและบริโภคมีคะแนนอยู่ระหว่าง 78-96 คะแนน ขณะที่ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อมมีคะแนนอยู่ที่ 78 – 96 คะแนนนอกจากนี้หากพิจารณาจากรายงานการพัฒนาพื้นที่แอ่งเอเซีย พ.ศ. 2563 ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภคของไทยมีค่าคะแนนที่ 14 คะแนนคิดเป็น 70 คะแนนตามสัดส่วนเต็มหนึ่งร้อย และดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อม มีค่าคะแนน ที่ 10.1 คะแนนและคิดเป็น 50.5 คะแนนตามสัดส่วนเต็มหนึ่งร้อย สะท้อนให้เห็นถึงความท้าทายในการดำเนินการในระยะต่อไปให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในระดับสากล ส่งผลให้มีสถานะการดำเนินการใกล้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน พ.ศ. 2570

แผนแม่บทย่อย

การพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบเพื่อความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย

พ.ศ.
2562

พ.ศ.
2563

พ.ศ.
2564

พ.ศ.
2565

ระดับการรับมือกับภัยพิบัติด้านน้ำเพิ่มขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายใน พ.ศ. 2565

ระดับการรับมือกับภัยพิบัติด้านน้ำเพิ่มขึ้นเป็นระดับ 3

การจัดการภัยพิบัติด้านน้ำ มีเป้าหมายสำคัญในการรับมือ และสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีประเด็นสำคัญต่อการขับเคลื่อนต่อการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อยภายใต้ห่วงโซ่คุณค่าคือการเตรียมความพร้อมแผนการป้องกันและบรรเทาภัยด้านน้ำ (ก่อนเกิด ขณะเกิด และหลังเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติด้านน้ำ) การเผชิญสถานการณ์ภัย ระบบเตือนภัยที่มีประสิทธิภาพ แผนเผชิญเหตุฉุกเฉินที่มีประสิทธิภาพและทันท่วงที ตลอดจนการบรรเทาและฟื้นฟู ประสิทธิภาพการประเมินความเสียหาย และสร้างองค์ความรู้ด้านการปรับตัว การจัดการภัยและความเสี่ยงจากภัย โดยออกมาตรการ นโยบาย การบังคับใช้กฎหมาย พัฒนานวัตกรรม ผ่านข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการ

สถานการณ์การบรรลุปเป้าหมาย

สถานการณ์การบรรลุปเป้าหมาย พิจารณาจากดัชนีความการรับมือภัยพิบัติด้านน้ำของรายงานการพัฒนาน้ำแห่งเอเชีย (Asian Water Development Outlook : AWDO) และพิจารณาเทียบเคียงจากรายงานผลการประเมินตัวชี้วัดแผนแม่บทฯ ของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) เมื่อพิจารณาภาพรวมในห้วง 5 ปีแรกตามยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2565) **ระดับการรับมือภัยพิบัติด้านน้ำดีขึ้นและสามารถบรรลุปค่าเป้าหมายตามที่กำหนดได้ โดยในปี 2563 ตามรายงานการพัฒนาน้ำแห่งเอเชีย พบว่า ดัชนีการรับมือภัยพิบัติด้านน้ำของประเทศไทย อยู่ในระดับ 2 อยู่ในสถานะการพัฒนา “มีส่วนร่วม” ซึ่งมีความก้าวหน้าในการดำเนินการลดความเสี่ยงที่เกิดจากภัยพิบัติด้านน้ำเล็กน้อย และเมื่อพิจารณาเทียบเคียงเพิ่มเติมในส่วนข้อมูลผลการประเมินตัวชี้วัดแผนแม่บทฯ จากรายงานของ สทนช. ใน พ.ศ. 2565 ซึ่งรายงานว่ประเทศไทย มีระดับการรับมือภัยพิบัติด้านน้ำอยู่ในระดับ 3 ซึ่งเป็นระดับที่แสดงว่าประเทศมีนโยบาย มาตรการและแผนบูรณาการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติด้านน้ำทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ตลอดจนมีแผนฟื้นฟูเยียวยาหลังภัยพิบัติด้านน้ำ ทั้งนี้ เมื่อเทียบเคียงกับสถานะการบรรลุปเป้าหมายใน พ.ศ. 2565 ที่กำหนดให้ระดับการรับมือภัยพิบัติด้านน้ำเพิ่มขึ้นเป็นระดับ 3 เป้าหมายย่อยระดับการรับมือภัยพิบัติด้านน้ำเพิ่มขึ้นสามารถบรรลุปค่าเป้าหมายตามที่กำหนดไว้แล้ว**

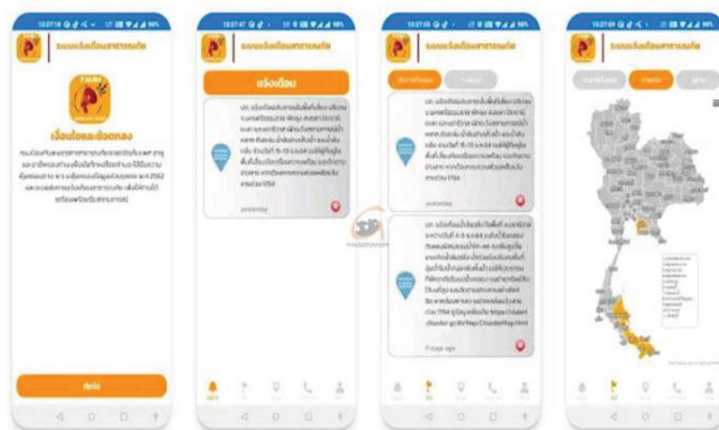
การดำเนินงานที่ผ่านมา

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานผ่านโครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุปเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี พ.ศ. 2565 คือโครงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบเตือนภัยของประเทศไทย ซึ่งเป็นการสร้างระบบการเตือนภัยของประเทศไทยมีประสิทธิภาพ ประชาชน นักท่องเที่ยว และคนพิการสามารถเข้าถึงข้อมูลการแจ้งเตือนภัยได้อย่างทั่วถึงและทันท่วงที **โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในการบริหารและเพิ่มศักยภาพการจัดการสาธารณภัยด้านน้ำของประเทศ** ที่มุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย ทั้งในเรื่อง

การวิเคราะห์ชุดข้อมูลขนาดใหญ่ด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์และการเชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาและตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ และมีประสิทธิภาพ และ**โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลขนาดใหญ่ริมแม่น้ำ (Riverbank Filtration)** ตลอดจนการขับเคลื่อนเพื่อเพิ่มระดับการรับมือภัยพิบัติด้านน้ำให้บรรลุปเป้าหมายที่ตั้งไว้นั้นด้วยโครงการที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น โครงการแผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ซึ่งเป็นโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟู บูรณะ แหล่งน้ำขนาดเล็กในการแก้ไขปัญหาภัยแล้งและน้ำท่วม

ระบบปฏิบัติการแจ้งเตือนภัยสาธารณภัย ระหว่างความร่วมมือกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) และแอปพลิเคชันแพลตฟอร์ม LINE

ที่มา : <https://today.line.me/th/v2/article/WBn3gyy>

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลการบรรลุเป้าหมาย

แม้ระดับระดับการรับมือภัยพิบัติด้านน้ำที่อ้างอิงผลการดำเนินงานตาม สทพช. ใน พ.ศ. 2565 จะสามารถบรรลุตามค่าเป้าหมายที่กำหนดแล้ว อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากการรายงานในระดับสากล ใน พ.ศ. 2563 ประเทศไทยยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้ ทั้งนี้เพื่อรักษาระดับการดำเนินการและ เพื่อให้การรายงานผลในระดับสากลสอดคล้องกับรายงานผลในประเทศ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณา ประเด็นสำคัญที่ส่งผลการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายในห้วงการพัฒนาที่ผ่านมา ดังนี้ 1) ภารกิจหน่วยงาน ที่ไม่ชัดเจน และซ้ำซ้อนกันในบทบาทและหน้าที่ 2) การวางแผนบรรเทาอุทกภัยร่วมกันในหลายหน่วยงาน 3) บทบาทของท้องถิ่นในงานป้องกัน 4) ขาดองค์การบริหารจัดการเมื่อมีภัยของ 5) การติดตามประเมินผล โครงการด้านจัดการภัยพิบัติด้านน้ำของทุกหน่วยงาน

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

การดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ในด้านการรับมือภัยพิบัติด้านน้ำ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ 1) ควรมีการกำหนดภารกิจหน่วยงานที่ชัดเจน ในการเตือนภัย การคาดการณ์ วิเคราะห์สถานการณ์ การประกาศและแจ้งเตือน 2) การบรรเทาอุทกภัยควรมีการวางแผนร่วมกันในหลายหน่วยงานและงานหลายรูปแบบโดยเฉพาะน้ำท่วมขนาดใหญ่ 3) งานป้องกันน้ำท่วมควรส่งเสริมให้ท้องถิ่น มีบทบาทมากขึ้น เพื่อกำหนดความสำคัญและความเร่งด่วนโดยใช้มาตรการหรือแนวทางในการป้องกันตลิ่งด้วย วิศวกรรมชาติ 4) พื้นที่น้ำท่วมฉับพลัน น้ำหลากดินโคลนถล่มควรใช้มาตรการปรับตัว การเผชิญเหตุ เป็นหลัก 5) ควรมีการฝึกซ้อมหรือเตรียมพร้อมทั้งองค์กรการบริหารจัดการเมื่อเกิดภัย การจัดเตรียมเครื่องมือ การซักซ้อมเพื่อเผชิญเหตุประจำปี 6) ควรมีการติดตามประเมินผลโครงการด้านจัดการภัยพิบัติ ด้านน้ำของทุกหน่วยงาน

สถานการณ์ พ.ศ. 2565 เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570

แผนแม่บทประเด็น (19) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (พ.ศ. 2566 – 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) เป้าหมายแผนแม่บทย่อยระดับระดับการรับมือกับภัยพิบัติด้านน้ำเพิ่มขึ้น ยังคงใช้ตัวชี้วัดที่พิจารณาจากดัชนีการรับมือภัยพิบัติด้านน้ำ แต่มีการปรับหน่วยวัดของค่าเป้าหมายจาก เดิม ระดับ เป็น คะแนน เพื่อให้การประเมินผลการดำเนินการขับเคลื่อนแผนแม่บทฯ เกิดความชัดเจนและสามารถส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยค่าเป้าหมายใน พ.ศ. 2570 กำหนดเป็นดัชนีการรับมือภัยพิบัติด้านน้ำ ไม่น้อยกว่า 65 คะแนน ทั้งนี้ เมื่อเทียบกับผลการประเมินตัวชี้วัดแผนแม่บทฯ ของ สททช. ซึ่งประเทศไทยมีระดับการรับมือภัยพิบัติอยู่ที่ระดับ 3 (60-78) คะแนน โดยพิจารณาค่าเริ่มต้นที่ 60 คะแนน ส่งผลให้มีสถานะการดำเนินการใกล้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน พ.ศ. 2570

แผนแม่บทย่อย

การพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบเพื่อความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย

พ.ศ.
2562

พ.ศ.
2563

พ.ศ.
2564

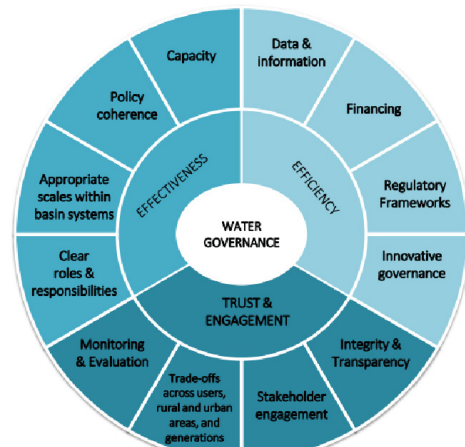
พ.ศ.
2565

ยกระดับบรรพชาภิบาลในการบริหารจัดการน้ำเพิ่มขึ้นจากปัจจุบัน 64 คะแนน ให้เป็น 80 คะแนน

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายใน พ.ศ. 2565

ยกระดับบรรพชาภิบาลในการบริหารจัดการน้ำให้ไม่น้อยกว่า 70 คะแนน

การบริหารจัดการน้ำตามหลักธรรมาภิบาล มุ่งเน้นให้การบริหารจัดการน้ำเกิดประโยชน์สูงสุด สามารถตอบสนองความต้องการใช้น้ำของผู้ใช้น้ำ ทุกกลุ่มอย่างเป็นธรรม เพื่อนำไปสู่ความมั่นคงของการใช้น้ำทั้งระบบอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนโดย มีกรอบแนวคิดธรรมาภิบาลด้านน้ำขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) ประกอบด้วย 3 มิติหลักที่ส่งเสริมและเกื้อกูลกัน ของ ธรรมาภิบาลน้ำ ได้แก่ 1) หลักประสิทธิภาพ ที่เน้นการมีนโยบายและเป้าหมายในการบริหารจัดการน้ำที่ชัดเจน 2) หลักประสิทธิภาพ ในการบริหารจัดการน้ำที่มุ่งให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคมด้วย ต้นทุนที่ต่ำที่สุด และ 3) หลักความไว้วางใจและการมีส่วนร่วม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นของสาธารณะ เพื่อเปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วม บนพื้นฐานของประชาธิปไตย และความเป็นธรรม ของสังคมโดยรวม อีกทั้งยังได้กำหนดหลักการ 12 ประการที่จำเป็นต้องดำเนินการเพื่อให้มั่นใจว่าระบบ ธรรมาภิบาลด้านน้ำมีประสิทธิภาพ โดยมีปัจจัย สำคัญความสำเร็จที่สำคัญในการยกระดับธรรมาภิบาล ในการบริหารจัดการน้ำของประเทศไทย อาทิ การบริหารจัดการน้ำที่มีศักยภาพและคำนึงถึง สมดุลน้ำทั้งในส่วนขององค์กรด้านน้ำที่มีประสิทธิภาพ

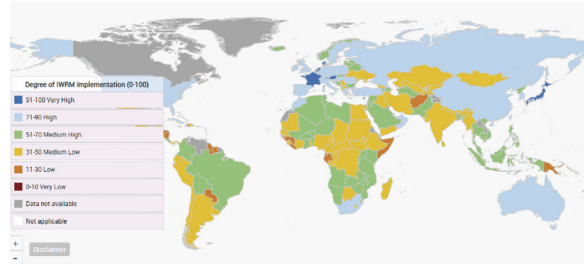
ที่มา : OECD Principles on Water Governance (2015)

แผนบริหารจัดการน้ำที่เป็นธรรม งบประมาณที่เพียงพอและเหมาะสม การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการน้ำและส่งเสริมบทบาทหน้าที่ และภารกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการยกระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการน้ำผ่านการมีระบบฐานข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำที่ทันสมัย ถูกต้อง บูรณาการเป็นมาตรฐานเดียวกัน และการพัฒนา กฎหมายกฎระเบียบที่ส่งเสริมให้เกิดการเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้น้ำและการจัดสรรน้ำ ที่เป็นธรรม

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย พิจารณาจากดัชนีการดำเนินการจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการ หรือ Integrated Water Resources Management (IWRM) ตามรายงานการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ (SDG 6.5.1) ที่มีองค์ประกอบที่ใช้ประเมิน 4 องค์ประกอบ คือ สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย กลไกเชิงสถาบันและการมีส่วนร่วม เครื่องมือในการบริหารจัดการ และการเงิน ซึ่งมีความสอดคล้องกับกรอบธรรมาภิบาลด้านน้ำของ OECD ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาภาพรวมในห้วง 5 ปีแรกตามยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2565) ระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการน้ำดีขึ้นตามรายงานการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ ใน พ.ศ. 2563 พบว่า ประเทศไทยมีค่าคะแนนอยู่ที่ 53 จากคะแนนเต็ม 100 ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ไม่น้อยกว่า 70 คะแนน และต่ำกว่าเฉลี่ยของโลกที่ 54 คะแนนเล็กน้อย อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง และเมื่อพิจารณาผลการประเมินในแต่ละองค์ประกอบพบว่า ระดับ สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยของประเทศไทยอยู่ที่ 60 คะแนน สูงกว่าค่าเฉลี่ยโลกที่ 57 คะแนน กลไกเชิงสถาบันและการมีส่วนร่วม 59 คะแนน สูงกว่าค่าเฉลี่ยโลกที่ 58 คะแนนเล็กน้อย ขณะที่ประเทศไทยมีค่าคะแนนองค์ประกอบด้านการเงิน 50 คะแนน และเครื่องมือบริหารจัดการน้ำ 41 คะแนน ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยโลกที่ 55 คะแนน และ 46 คะแนนตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเทียบเคียงเพิ่มเติมกับผลการขับเคลื่อนการบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพสูงสุดและสร้างความมั่นคงอย่างยั่งยืนของประเทศไทยในปี 2565 ซึ่งพบว่าได้มีการดำเนินการดังนี้ 1) จัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)

Global status of indicator 6.5.1 Degree of integrated water resources management implementation (0-100) (2017-2020)

เพื่อใช้เป็นเครื่องมือกำหนดกรอบและขอบเขตการดำเนินงานและแนวทางการขับเคลื่อน 2) จัดตั้งสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติในฐานะองค์กรกลางเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการความร่วมมือของหน่วยงานด้านน้ำทั้ง 43 หน่วยงาน 3) ประกาศใช้พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 เป็นกฎหมายที่กำหนดหน้าที่และอำนาจขอบเขตการบริหารจัดการน้ำ และ 4) ออกแบบและผลักดันการนำนวัตกรรมส่งเสริมการพัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรมเทคโนโลยี ผลงานวิชาการมาใช้ขับเคลื่อนแผนแม่บททรัพยากรน้ำ เป็นการบริหารจัดการน้ำให้ทันสมัย เน้นการพัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการจัดการระบบข้อมูลอย่างรวดเร็วและถูกต้อง เพื่อการวิเคราะห์ วางแผน บริหารจัดการ และติดตามประเมินผล สะท้อนภาพการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการน้ำ เป็นผลให้สถานะการบรรลุเป้าหมายใน พ.ศ. 2565 อยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย แต่มีแนวโน้มดีขึ้นสืบเนื่องจากการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนมิติด้านการเงิน และด้านเครื่องมือบริหารจัดการน้ำ ซึ่งประเทศไทยมีค่าคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยโลก

การดำเนินงานที่ผ่านมา

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานผ่านโครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 อาทิ โครงการพัฒนา น้ำบาดาลเพื่อเป็นต้นแบบศูนย์การเรียนรู้ด้าน น้ำบาดาลประจำตำบล ที่เปิดโอกาสให้ประชาชน ศึกษาความรู้ระบบน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรรวมทั้ง การทำการเกษตรเชิงคุณภาพ และได้ใช้น้ำอย่าง ประหยัดและมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้ กลุ่มเกษตรกรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ น้ำบาดาล โครงการระบบติดตามเฝ้าระวังระดับ น้ำบาดาลและคุณภาพน้ำบาดาลทั่วประเทศ เพื่อติดตามคุณภาพน้ำบาดาลซึ่งเป็นปัจจัยหลัก ในกระบวนการผลิต และอุปโภคบริโภคของ ประชาชน นอกจากนี้แล้วหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยังได้ดำเนินการตราและออกกฎหมายลำดับ รองแล้วเสร็จรวม 25 ฉบับจัดตั้งกลไกหรือองค์กร การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำตั้งแต่ระดับ นโยบายสู่ท้องถิ่น ได้แก่ คณะกรรมการทรัพยากร น้ำแห่งชาติ คณะกรรมการลุ่มน้ำ และองค์กร ผู้ใช้น้ำ ซึ่งปัจจุบันมีองค์กรผู้ใช้น้ำที่ได้รับการ

จดทะเบียนแล้วทั้งสิ้น 3,413 องค์กร การเผยแพร่ “ศูนย์ข้อมูลทรัพยากรน้ำระดับจังหวัด 76 จังหวัด” ผ่านทางเว็บไซต์ www.pwrc.thaiwater.net เพื่อให้ประชาชนทุกจังหวัดทั่วประเทศ สามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำในทุกมิติได้ตลอด 24 ชั่วโมง รวมถึงผลักดันให้นาบบ Thai Water Plan (TWP) มาเป็นเครื่องมือในการจัดทำแผน ปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ เพื่อช่วยสนับสนุนและ ขับเคลื่อนงานหรือโครงการให้เป็นไปตามแผนแม่บท บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และการปรับปรุงระบบ Thai Water Assessment (TWA) เพื่อเป็นเครื่องมือ ในการติดตามประเมินผลโครงการด้านทรัพยากรน้ำ ตลอดจนผลักดันโครงการศึกษาการประเมิน สิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการ บริหารจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่ลุ่มน้ำแม่กลอง และพื้นที่ลุ่มน้ำโขงตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อศึกษา และจัดทำรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับ ยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment : SEA) รวมถึงพัฒนาระบบฐานข้อมูล ทะเบียน แหล่งน้ำทางน้ำ และระบบสนับสนุนการตัดสินใจในการ บริหารจัดการทรัพยากรน้ำของทั้งสองพื้นที่ลุ่มน้ำ

องค์กรการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 3 ระดับ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

กลไกการบริหารจัดการน้ำภายใต้พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการน้ำ จัดตั้งแล้วเสร็จใน พ.ศ. 2565 ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินการให้สามารถบรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทฯ ตามที่กำหนดไว้ได้ โดยมีประเด็นท้าทายที่สำคัญ ได้แก่ การตรากฎหมายลำดับรองภายใต้พระราชบัญญัติน้ำ ที่ สททช. ตั้งเป้าหมายให้ประกาศบังคับใช้จำนวน 35 เรื่องภายใน พ.ศ. 2565 แต่สามารถดำเนินการได้เพียง 25 เรื่อง ส่งผลให้หน่วยงานปฏิบัติต้องรอกฎ ระเบียบ และแนวทางปฏิบัติที่สอดคล้องตามกฎหมาย การเชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้องด้านน้ำทั้งหมด ยังไม่สามารถบูรณาการเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดฐานข้อมูลด้านน้ำที่มีความครอบคลุมและทันสมัยได้ การจัดสรรงบประมาณให้แก่โครงการด้านน้ำยังมีลักษณะเป็นการจัดสรรแบบรายปี ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงานของโครงการขนาดใหญ่ที่ต้องใช้เวลานาน นอกจากนี้ ยังมีข้อจำกัดในการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านน้ำของประเทศต่าง ๆ ในลุ่มน้ำเดียวกันระหว่างประเทศ และความไม่ชัดเจนของกลไกความร่วมมือระหว่างประเทศในการให้ความช่วยเหลือเยียวยาประเทศกรณีที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาโครงการด้านน้ำของประเทศต้นน้ำ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

การดำเนินงานในระยะต่อไป หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรเร่งออกกฎหมายลำดับรองหรือกฎหมายลูกภายใต้พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เพื่อให้ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ร่วมบูรณาการการทำงานเพื่อให้ขับเคลื่อนภารกิจด้านน้ำไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ **เร่งรัดการเสริมสร้างองค์ความรู้และความเข้มแข็งให้กับคณะกรรมการลุ่มน้ำ องค์กรผู้ใช้น้ำ** เพื่อเป็นกลไกในการบริหารจัดการน้ำที่สามารถผสานความร่วมมือทุกภาคส่วนสู่ความมั่นคงน้ำของประเทศ การจัดสรรงบประมาณควรพิจารณาปรับวิธีการจัดสรรงบประมาณให้อยู่ในรูปแบบโครงการระยะยาวตามแผนยุทธศาสตร์ เพื่อให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่องและสัมฤทธิ์ผล รวมถึงควรให้ความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณกับโครงการในระดับพื้นที่ ควรมีการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการติดตามการบริหาร

จัดการน้ำ ให้ทุกภาคส่วนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการติดตามและตรวจสอบได้ **เร่งรัดให้มีการจัดทำผังน้ำให้ครบ 22 ลุ่ม** ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย แผนแม่บท และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศเกิดเอกภาพและเป็นระบบ ส่งเสริมนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับน้ำและวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมในท้องถิ่น เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเครื่องมือการจัดการน้ำ และบูรณาการการจัดการน้ำในภาคส่วนและข้อบังคับต่าง ๆ ของการจัดการน้ำชุมชนให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนผลักดันให้มีการจัดทำข้อตกลงความร่วมมือในการบริหารจัดการลุ่มน้ำระหว่างประเทศ ที่ช่วยส่งเสริมการใช้ทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำโขงอย่างยั่งยืน และเสริมสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาและผลกระทบจากการบริหารจัดการน้ำบนแม่น้ำโขง

สถานการณ์ พ.ศ. 2565 เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570

แผนแม่บทประเด็น (19) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (พ.ศ. 2566 - 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) เป้าหมายแผนแม่บทย่อย ยุทธศาสตร์ภูมิบาลในการบริหารจัดการน้ำเพิ่มขึ้น ยังคงใช้ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายตามเดิม คือ ดัชนีธรรมภิบาลในการบริหารจัดการน้ำ โดยกำหนดค่าเป้าหมายธรรมภิบาลในการบริหารจัดการน้ำไม่น้อยกว่า 75 คะแนน ใน พ.ศ. 2570 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนการดำเนินการจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการตามรายงานการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ ใน พ.ศ. 2563 ซึ่งเป็นปีที่มีการจัดเก็บข้อมูลล่าสุด ประเทศไทยมีค่าคะแนนอยู่ที่ 53 จากคะแนนเต็ม 100 ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่า 75 คะแนน มีสถานะการบรรลุเป้าหมายระดับเสี่ยง ถือได้ว่า เป็นความท้าทายที่ต้องเร่งรัดให้มีการดำเนินการโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง การพัฒนาศักยภาพ ความสามารถของประชาชนและภาครัฐในทุกกระดับเพื่อช่วยให้การจัดการดีขึ้น และการยกระดับความร่วมมือข้ามภาคส่วนที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มในการบริหารจัดการน้ำ ซึ่งจะมีผลทำให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้ภายใน พ.ศ. 2570

แผนแม่บทย่อย

การเพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำที่ทัดเทียมกับระดับสากล

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย

พ.ศ.
2562

พ.ศ.
2563

พ.ศ.
2564

พ.ศ.
2565

ระดับความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมืองเพิ่มมากขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายใน พ.ศ. 2565

ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมือง (ระดับ) อยู่ในระดับ 1.5

การขยายพื้นที่ในเขตเมืองเพื่อรองรับการเพิ่มขึ้นของประชากร ส่งผลให้ความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคเพิ่มสูงขึ้น ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องเพิ่มประสิทธิภาพความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมือง โดยเฉพาะการเข้าถึงแหล่งกระจายน้ำที่มีคุณภาพ สะอาดและอยู่ในมาตรฐานที่สามารถนำไปใช้อุปโภคและบริโภคได้ ทั้งนี้ความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมือง พิจารณาครอบคลุมการเข้าถึงระบบประปาในเมืองที่มีความครอบคลุมและได้มาตรฐาน ความเสียหายทางเศรษฐกิจ เนื่องจากน้ำท่วมและพายุ การจัดทำระบบบำบัดน้ำเสียที่ได้มาตรฐาน น้ำเสียที่เข้าสู่ระบบบำบัด ความสามารถในการรับภาระค่าใช้จ่ายด้านน้ำ และคุณภาพของน้ำอุปโภคและบริโภค โดยมีปัจจัยสู่ความสำเร็จที่สำคัญ อาทิ การเข้าถึงน้ำอุปโภคและบริโภคอย่างเพียงพอ ได้มาตรฐานในเขตเมือง การบริหารจัดการคุณภาพน้ำ การเผชิญสถานการณ์ภัย และการจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมือง

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

พิจารณาจากดัชนีความมั่นคงด้านน้ำ ในเขตเมือง ของรายงานการพัฒนาน้ำแห่งเอเชีย (Asian Water Development Outlook : AWDO) และพิจารณาเทียบเคียงจากรายงานการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งจัดทำโดยเครือข่ายแนวทางการแก้ไขปัญหาการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDSN) และรายงานของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) เมื่อพิจารณาภาพรวมในทศวรรษ 5 ปีแรกตามยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2565) พบว่าระดับความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมืองของประเทศดีขึ้นและสามารถบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ โดยรายงานการพัฒนาน้ำแห่งเอเชีย ใน พ.ศ. 2563 รายงานว่าประเทศไทยมีระดับของความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมืองอยู่ในระดับ 2 ซึ่งเป็นระดับที่ครัวเรือนในชนบท และในเมืองส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงระบบน้ำประปาขั้นพื้นฐานได้ และเมื่อพิจารณาเพิ่มในส่วนของผล

การประเมินของรายงานการพัฒนาที่ยั่งยืน พบว่าสัดส่วนของประชากรในเขตเมืองของประเทศไทยที่เข้าถึงบริการน้ำประปา เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 83.9 ใน พ.ศ. 2562 เป็นร้อยละ 86.8 ใน พ.ศ. 2563 ขณะที่รายงานการประเมินตัวชี้วัดแผนแม่บทฯ ของ สทนช. ใน พ.ศ. 2565 พบว่า ระดับความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมืองของประเทศไทยอยู่ในระดับ 3 ซึ่งอธิบายถึงความสามารถในการเข้าถึงน้ำประปาที่ปลอดภัย และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขอนามัยได้รับการปรับปรุง ความมั่นคงด้านน้ำทางเศรษฐกิจ การกักตุนและสิ่งแวดล้อม การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ โดยเมื่อเทียบสถานะการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน พ.ศ. 2565 พบว่า ระดับความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมืองสามารถบรรลุค่าเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ที่ระดับ 1.5 แล้ว

Table A5.2: Detailed Scores for Key Dimension 3 (Urban Water Security)

Economy	Water Supply	Sanitation	Affordability	Drainage	Environment	Sum	Adjusted Score	Index
Thailand	2	2	3	0.25	0.50	7.75	9.1	2

Asia Water Development Outlook ปี 2020

การดำเนินงานที่ผ่านมา

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมขับเคลื่อนการดำเนินการผ่านโครงการ เช่น โครงการการกำหนดค่าใช้จ่ายในการจัดหาน้ำสะอาดสำหรับอุปโภคบริโภค และ โครงการการบริหารจัดการคุณภาพน้ำเพื่อกำหนดขีดความสามารถในการรองรับมลพิษของแหล่งน้ำจากแหล่งกำเนิดตลอดจนการดำเนินงานต่างๆ เช่น การจัดทำแผนระบบประปาเมืองหลัก/พื้นที่เศรษฐกิจเพื่อลดน้ำสูญเสียในระบบประปา การวิเคราะห์ค่าอัตราการใช้น้ำเฉลี่ย/คน/วัน (ภาคครัวเรือน บริการ ท่องเที่ยว) เพื่อใช้จัดทำแผนการประหยัดน้ำ การจัดการด้านการเผชิญสถานการณ์ภัยเพื่อลดผลกระทบจากน้ำท่วมและอุทกภัยในชุมชนเมือง การเพิ่มประสิทธิภาพท่อจ่ายน้ำ เป็นต้น

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

แม้ว่าประเทศไทยจะบรรลุเป้าหมายด้านความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมือง ในระดับ 1.5 แล้ว อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงมิติต่าง ๆ จากรายงานการพัฒนาน้ำแห่งเอเชีย (AWDO) พ.ศ. 2563 พบว่ามิติด้านความสามารถในการระบายน้ำและรองรับน้ำท่วมมีสัดส่วนคะแนนต่ำกว่าระดับค่าเป้าหมายซึ่งอาจส่งผลกระทบในวงกว้างต่อสถานะเศรษฐกิจในพื้นที่นั้น โดยใน พ.ศ. 2565 มีหลายจังหวัดทั่วประเทศได้รับผลกระทบจากพายุโนรู สร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ดังนั้น ควรมุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือและแก้ไขปัญหา น้ำท่วมที่เกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

การเพิ่มระดับความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมือง หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจากทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนควรมีการบูรณาการการดำเนินโครงการต่าง ๆ ร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการจัดหาและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านน้ำและสุขาภิบาล การจัดการน้ำฝนและปรับปรุงระบบการระบายน้ำในเมืองเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (น้ำท่วมและน้ำแล้ง) ในเมือง ชุมชนแออัด และ

พื้นที่รอบนอก การจัดการน้ำเสีย ระบบบำบัดน้ำเสีย และส่งเสริมการนำน้ำเสียกลับมาใช้ใหม่ ส่งเสริมการประหยัดน้ำและปรับปรุงความมั่นคงในการจ่ายน้ำประปา ทั้งนี้ ควรมีมาตรการในการเฝ้าระวัง ตรวจสอบคุณภาพน้ำ ระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนและระดับครัวเรือน ควบคุมแหล่งกำเนิดมลพิษทางน้ำ และบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเข้มงวด

สถานการณ์ พ.ศ. 2565 เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570

แผนแม่บทประเด็น (19) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (พ.ศ. 2566 - 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) เป้าหมาย แผนแม่บทย่อย ระดับความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมืองเพิ่มมากขึ้น ยังคงใช้ตัวชี้วัดที่พิจารณาจากดัชนี ความมั่นคงด้านน้ำในเมือง แต่มีการปรับหน่วยวัดของค่าเป้าหมายจาก เดิม ระดับ เป็น คะแนน เพื่อให้ การประเมินผลการดำเนินการขับเคลื่อนแผนแม่บทฯ เกิดความชัดเจนและสามารถส่งผลการบรรลุเป้าหมาย ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยค่าเป้าหมายใน พ.ศ. 2570 กำหนดเป็น ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมือง มีคะแนนไม่น้อยกว่า 65 คะแนน ทั้งนี้ เมื่อเทียบกับผลการประเมินดัชนีความมั่นคงด้านน้ำตามการรายงาน ของ สททช. ใน พ.ศ. 2565 ซึ่งประเทศไทยมีดัชนีความมั่นคงด้านน้ำในเขตเมืองอยู่ในระดับ 3 และมีความคะแนน อยู่ที่ 60 - 78 คะแนน โดยพิจารณาจากค่าคะแนนที่ 60 ดังนั้นแล้วผลการดำเนินงานจึงมีสถานะการบรรลุเป้าหมาย ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย หากประเทศไทยต้องการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่ง ดำเนินการตรวจสอบระบบระบายน้ำ การบังคับใช้ผังเมือง ผังการระบายน้ำ เพื่อรองรับภัยพิบัติด้านน้ำ และ การดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประชาชนในเขตเมืองสามารถลดความรุนแรงของภัยพิบัติที่เกิดขึ้นรวมทั้ง ลดความเสียหายทางเศรษฐกิจและชีวิตและทรัพย์สิน

แผนแม่บทย่อย

ผลิตภาพของน้ำทั้งระบบเพิ่มขึ้น ในการใช้อย่างประหยัดและสร้างมูลค่า
เพิ่มจากการใช้น้ำระดับความมั่นคง/ผลิตภาพจากการใช้น้ำ

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย

พ.ศ.
2562

พ.ศ.
2563

พ.ศ.
2564

พ.ศ.
2565

ระดับความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายใน พ.ศ. 2565

ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ อยู่ในระดับ 4.2

จากการพัฒนาประเทศที่ผ่านมาพบว่า อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น หลังจากสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ดังนั้น ในการวัดระดับความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ได้กำหนดมาตรการเพื่อเตรียมการรองรับความมั่นคงด้านน้ำให้มีปริมาณน้ำใช้อย่างเพียงพอและทั่วถึง เพื่อตอบสนองความต้องการใช้น้ำที่เป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญ ของภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ รวมทั้งต้องคำนึงถึงการบริหารจัดการน้ำทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพด้วย โดยมีปัจจัยสู่ความสำเร็จที่สำคัญ อาทิ

การพัฒนาปรับปรุงแหล่งน้ำต้นทุนและระบบกระจายน้ำเพื่อสนับสนุนกิจกรรมทางการผลิต การพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำ การคำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้น รวมถึงการบริหารจัดการด้านอุปสงค์ที่ส่งเสริมให้เกิดการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพและมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการน้ำ การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด เพื่อให้มีน้ำสำรองไว้ใช้ในกิจกรรมการผลิตได้อย่างเพียงพอและต่อเนื่อง

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

พิจารณาจากดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อเศรษฐกิจของรายงานการพัฒนาพื้นที่เอเชีย (Asian Water Development Outlook : AWDO) จัดทำโดยธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย และพิจารณาเทียบเคียงกับข้อมูลผลการประเมินตัวชี้วัดแผนแม่บทจากรายงานของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) เมื่อพิจารณาภาพรวมในท้วง 5 ปีแรกตามยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2565) พบว่าระดับความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยมีระดับของความสามารถในการจัดการความมั่นคงด้านน้ำทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อเทียบสถานะการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน พ.ศ. 2565 ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจอยู่ในระดับ 4.2 พบว่า ระดับความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจมีสถานะการบรรลุเป้าหมายต่ำกว่าค่าเป้าหมายระดับเสี่ยง

ประเทศอยู่ในระดับปานกลาง โดยผ่านเกณฑ์บางประการเท่านั้นขณะที่เมื่อพิจารณาเทียบเคียงเพิ่มเติมในส่วนข้อมูลผลการประเมินตัวชี้วัดแผนแม่บทจากรายงานของ สทนช. ใน พ.ศ. 2565 พบว่าประเทศไทยมีระดับความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจอยู่ที่ระดับ 3 มีความสามารถในการจัดการความมั่นคงด้านน้ำทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อเทียบสถานะการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน พ.ศ. 2565 ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจอยู่ในระดับ 4.2 พบว่า ระดับความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจมีสถานะการบรรลุเป้าหมายต่ำกว่าค่าเป้าหมายระดับเสี่ยง

Asia Water Development Outlook ปี 2020

Economy	Broad Economy	Agriculture	Energy	Industry	Score	Index
Thailand	2.7	3.7	3.7	4.7	14.7	3

การดำเนินงานที่ผ่านมา

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานผ่านโครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 อาทิ โครงการบริหารจัดการน้ำพัฒนาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน โครงการสำรวจและผลิตน้ำบาดาลสำหรับภาคอุตสาหกรรม (Industrial Ground Water Well-Field) ทั้งนี้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องยังได้ดำเนินการพัฒนาปรับปรุงน้ำต้นทุนและระบบกระจายน้ำ โดยเพิ่มแหล่งกักเก็บน้ำให้เพียงพอและมีศักยภาพ พัฒนาระบบการกระจายน้ำที่มีประสิทธิภาพ โดยการเพิ่มอัตราการผลิตน้ำประปา จัดการคุณภาพระบบประปาบาดาลให้ได้มาตรฐานน้ำประปาดื่มได้

ทั่วประเทศ มีการจัดหาแหล่งกักเก็บน้ำที่เพียงพอและมีศักยภาพในโครงการสรรหาน้ำในไร่นาและการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรในด้านความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต มีการพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำ/อาคารบังคับน้ำ/ระบบส่งน้ำใหม่ จัดหาน้ำในพื้นที่เกษตรเพื่อรองรับน้ำฝนโดยมีพื้นที่รับประโยชน์ 5.12 ล้านไร่ รวมทั้งมีการพัฒนาแหล่งน้ำชุมชน เพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนประชาชนได้รับประโยชน์ 3,287,761 ครัวเรือน และมีการดำเนินการเก็บกักน้ำใต้ดินเป็นแหล่งน้ำสำรอง จำนวน 2,577 โครงการ สามารถประหยัดน้ำภาคอุตสาหกรรม 27 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี มีการสำรวจและผลิตน้ำบาดาลสำหรับภาคอุตสาหกรรมในส่วนของการบริหารจัดการน้ำมีการจัดทำระบบ

ระบบบริหารจัดการแผนงานโครงการและฐานข้อมูลสำหรับบูรณาการแผนเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศไทย (Thai Water Plan), ระบบแสดงผลสถานการณ์ประเทศไทย (National Thai Water), ระบบประเมินความมั่นคงด้านน้ำ (Thai Water Assessment: TWA) และระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ระบบคาดการณ์คุณภาพน้ำและเตือนภัยวิกฤตคุณภาพลุ่มน้ำ และมีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

ปัจจุบันดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรเร่งผลักดันการจัดทำแผนสร้างความมั่นคงด้านน้ำในพื้นที่เศรษฐกิจ นิคมอุตสาหกรรม และพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อให้มีแหล่งกักเก็บน้ำที่เพียงพอและมีศักยภาพต่อความต้องการ มีระบบกระจายน้ำที่มีประสิทธิภาพ และควรพัฒนาพื้นที่กักเก็บน้ำให้เต็มศักยภาพและทางระบายน้ำเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ และแก้ไขปัญหการขาดแคลนน้ำที่จะ

เกิดขึ้นในอนาคต ประกอบกับรัฐบาลมีนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจเชิงพื้นที่ “ระเบียงเศรษฐกิจ 4 ภาค” เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจไทยในระยะยาว ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการเพิ่มขนาดการลงทุน การผลิต การจ้างงาน การบริโภคสินค้าและบริการในศูนย์กลางของระเบียงเศรษฐกิจที่เป็นจังหวัดหลัก และกระจายความเจริญไปยังพื้นที่โดยรอบ ซึ่งทำให้ความต้องการใช้น้ำเพื่ออุปโภค บริโภค และภาคการผลิตเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และจะนำไปสู่การเพิ่มอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในอนาคตได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

การเพิ่มระดับความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน**ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาปรับปรุงแหล่งน้ำต้นทุน และระบบกระจายน้ำ ให้มีระบบการกระจายน้ำที่มีประสิทธิภาพสามารถนำน้ำเสียมาปรับปรุงคุณภาพและใช้ใหม่ได้** เพื่อลดมลพิษและส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียนในพื้นที่ ควรมีการเพิ่มมาตรการปกป้องทรัพยากรดินควบคู่กับการจัดการน้ำในพื้นที่ที่มีปัญหาทรัพยากรดินและไม่มีศักยภาพด้านการพัฒนาทรัพยากรน้ำต่ำ โดยการใช้วิธี

แก้ปัญหาตามธรรมชาติ ส่งเสริมระบบการจัดสรรน้ำที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมในกิจกรรมด้านน้ำที่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งควรมีการจัดการความเสี่ยงจากการผลิตและการกระจายน้ำให้สามารถจ่ายน้ำได้ในปริมาณและคุณภาพที่เพียงพอเพื่อตอบสนองความต้องการใช้น้ำที่เพิ่มสูงขึ้น ควรมีการจัดการอ่างเก็บน้ำที่มีอยู่รวมถึงน้ำใต้ดินให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และควรมีการพัฒนาการจัดการระบบทรัพยากรน้ำเพื่อสนับสนุนความต้องการใช้น้ำของภาคเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้น

สถานการณ์ พ.ศ. 2565 เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570

แผนแม่บทประเด็น (19) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (พ.ศ. 2566 - 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) เป้าหมายแผนแม่บทย่อยระดับความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นยังคงใช้ตัวชี้วัดที่พิจารณาจากดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ แต่มีการปรับหน่วยวัดของค่าเป้าหมายจาก เดิม ระดับ เป็น **คะแนน** เพื่อให้การประเมินผลการดำเนินการขับเคลื่อนแผนแม่บทฯ เกิดความชัดเจนและส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยค่าเป้าหมายใน พ.ศ. 2570 กำหนดเป็น **ดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ต้องมีคะแนนไม่น้อยกว่า 75 คะแนน** ทั้งนี้ เมื่อเทียบกับผลการประเมินดัชนีความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจตามการรายงานของ สทช. ใน พ.ศ. 2565 ประเทศไทยอยู่ที่ระดับ 3 มีค่าคะแนนระหว่าง 60 – 78 คะแนน โดยพิจารณาที่ค่าเริ่มต้น 60 คะแนน ส่งผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายของประเทศไทยมีระดับความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายระดับเสี่ยง** ซึ่งหากต้องการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการในด้านการเพิ่มแหล่งกักเก็บน้ำ ขุดลอกระบบระบายน้ำให้รองรับน้ำได้เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ประเทศไทยสามารถบรรลุค่าเป้าหมายที่วางไว้ได้

แผนแม่บทย่อย

การเพิ่มผลผลิตภาพของน้ำทั้งระบบในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำที่ทดแทนกับสากล

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย

พ.ศ.
2562

พ.ศ.
2563

พ.ศ.
2564

พ.ศ.
2565

ผลผลิตภาพจากการใช้น้ำเพิ่มขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายใน พ.ศ. 2565

ผลผลิตภาพจากการใช้น้ำเพิ่มขึ้น 3 เท่าจากค่าเฉลี่ยในปี พ.ศ. 2561

น้ำ ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ถูกใช้ในกระบวนการผลิตสินค้าและบริการให้กับภาคเศรษฐกิจ โดยผลผลิตภาพจากการใช้น้ำ หมายถึง ปริมาณน้ำ 1 ลูกบาศก์เมตร ก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจเท่าใด ซึ่งมีปัจจัยสู่ความสำเร็จที่สำคัญ อาทิ การบริหารจัดการน้ำ การจัดสรรน้ำ ปริมาณการใช้น้ำใน

การผลิต การบริหารจัดการน้ำเสียในระดับชุมชน และระดับครัวเรือน สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อผลผลิตภาพการใช้น้ำเพิ่มขึ้น เทคโนโลยีการบริหารจัดการน้ำ การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง นวัตกรรมประหยัดน้ำ รวมทั้งมาตรฐานการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานสากล

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) อยู่ระหว่างการพัฒนาข้อมูลเพื่อประกอบการประเมินดัชนีผลิตภาพจากการใช้น้ำในภาคเกษตร อุตสาหกรรม และภาคบริการซึ่งรวมถึงน้ำอุปโภค – บริโภค ทั้งในระดับประเทศ จังหวัด และระดับลุ่มน้ำ ปัจจุบันเป้าหมายผลิตภาพจากการใช้น้ำเพิ่มขึ้นจึงพิจารณาเทียบเคียงจากผลการประเมินของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDG 6.4.1 จากรายงานการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติที่มีการวัดการเปลี่ยนแปลงของประสิทธิภาพการใช้น้ำตามช่วงเวลา (Water-use efficiency) ซึ่งสามารถสะท้อนผลิตภาพจากการใช้น้ำที่เพิ่มขึ้นด้วยการใช้น้ำที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น เมื่อพิจารณาภาพรวมในห่วง 5 ปีแรกตามยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2565) พบว่า ผลิตภาพจากการใช้น้ำดีขึ้นแต่ยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ได้ โดยรายงาน

การพัฒนาที่ยั่งยืนใน พ.ศ. 2562 รายงานว่าประสิทธิภาพการใช้น้ำในภาพรวมของไทยอยู่ที่ 7.49 ดอลลาร์สหรัฐต่อ ลบ.ม. เพิ่มขึ้นจากผลการประเมินใน พ.ศ. 2561 ซึ่งมีประสิทธิภาพการใช้น้ำในภาพรวมที่ 7.16 ดอลลาร์สหรัฐต่อ ลบ.ม. โดยสามารถจำแนกตามรายสาขาได้ว่า ภาคอุตสาหกรรมมีผลิตภาพการใช้น้ำสูงที่สุด อยู่ที่ 31.12 ดอลลาร์สหรัฐต่อ ลบ.ม. รองลงมาคือภาคบริการ อยู่ที่ 27.93 ดอลลาร์สหรัฐต่อ ลบ.ม. และภาคเกษตร อยู่ที่ 0.33 ดอลลาร์สหรัฐต่อ ลบ.ม. แต่ยังคงต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของโลก ที่มีมูลค่า 19 ดอลลาร์สหรัฐต่อ ลบ.ม. ทั้งนี้ เมื่อเทียบสถานะการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน พ.ศ. 2565 ซึ่งกำหนดให้ผลิตภาพจากการใช้น้ำเพิ่มขึ้น 3 เท่าจากค่าเฉลี่ยในปี พ.ศ. 2561 (5.3 ดอลลาร์สหรัฐต่อ ลบ.ม.) อยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายในระดับวิกฤต

การดำเนินงานที่ผ่านมา

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานผ่านโครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 คือ โครงการพัฒนาระบบการกระจายน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร ตลอดจนโครงการและการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ อาทิ การจัดทำการศึกษาข้อมูลผลิตภาพการใช้น้ำ สำหรับใช้ในการประเมินผลิตภาพการใช้น้ำในระดับประเทศ จังหวัด และลุ่มน้ำ เพื่อนำไปสู่การเพิ่มผลิตภาพการใช้น้ำ โครงการเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านคุณภาพน้ำบาดาลสำหรับประชาชนและ อปท. โดยเพิ่มศักยภาพของระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชน การนำน้ำเสียที่ผ่านการบำบัดที่ได้คุณภาพตามมาตรฐานน้ำ

แล้วกลับมาใช้ประโยชน์ในภาคการเกษตรกรรม และสนับสนุนการแก้ไขปัญหาวิกฤติภัยแล้งและการขาดแคลนน้ำ รวมถึงสร้างองค์ความรู้ให้แก่หน่วยงานที่รับผิดชอบในการเข้าใจปัญหาและสามารถวางแผนจัดหาและปรับปรุงคุณภาพน้ำให้อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม และโครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อเป็นต้นแบบศูนย์การเรียนรู้ด้านน้ำบาดาลประจำตำบล เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่สามารถเรียนรู้และเข้าใจในระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำ การตรวจสอบและจัดการคุณภาพน้ำ การสร้างความตระหนักรู้ต่อการใช้น้ำอย่างประหยัดและรู้คุณค่า

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

จากค่าสถานะการบรรลุเป้าหมายการเพิ่มขึ้นของผลิตภาพจากการใช้น้ำ อยู่ในระดับต่ำยังไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จตามค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ยังมีความท้าทายหลายประเด็นที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา ได้แก่ **การใช้น้ำเพื่อการเกษตรยังมีปริมาณความต้องการใช้น้ำที่สูง** เนื่องจากการปลูกพืชที่ใช้น้ำปริมาณมาก **ความพร้อมของเกษตรกรในการใช้เทคโนโลยีที่ช่วยในการบริหารจัดการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ การสูญเสียในอุปกรณ์หรือ**

กระบวนการผลิตของภาคอุตสาหกรรม ความร่วมมือและองค์ความรู้ในการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ และเทคนิควิธีการที่เหมาะสมกับการดำเนินงาน เพื่อสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำรายสาขา ซึ่งมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละภาคการผลิต รวมถึงประสิทธิภาพในการกำจัด/บำบัดน้ำเสียของภาคอุตสาหกรรมและครัวเรือนเพื่อนำน้ำกลับมาใช้ซ้ำในการสร้างผลผลิต

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

การดำเนินงานในระยะต่อไป หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการเร่งผลักดันให้มีการจัดทำบัญชีน้ำเพื่อการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในแต่ละลุ่มน้ำ เพื่อประเมินการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบและใช้เป็นเครื่องมือที่ช่วยทำความเข้าใจถึงกิจกรรมการใช้น้ำในด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่กระบวนการปรับปรุงการใช้น้ำในแต่ละกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น **พัฒนาระบบชลประทานเพื่อเพิ่มผลผลิต** โดยปรับเปลี่ยนมาใช้การปลูกพืชมูลค่าสูง หรือส่งเสริมการผลิตไปสู่การผลิตเพิ่มมูลค่า หรือผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม **การวางแผนการผลิตภาคเกษตร** โดยส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงการปลูกพืชในเขตพื้นที่ชลประทานเป็นพืชมูลค่าสูงสำหรับพื้นที่เกษตรน้ำฝนให้คงรูปแบบการผลิตแบบเดิมลดการใช้น้ำภาคอุตสาหกรรม ด้วยการส่งเสริม

ให้มีการบำบัดน้ำเสียและนำกลับมาใช้ใหม่ในกระบวนการผลิตเพื่อช่วยลดน้ำต้นทุนที่ต้องจัดหาเพิ่มเติม ส่งเสริมให้มีมาตรการทางภาษีจูงใจเพื่อลดค่าใช้จ่ายผู้ประกอบการ ส่งเสริมเอกชนและสถาบันการศึกษา สร้างนวัตกรรมการบำบัดน้ำเสียที่เหมาะสมเพื่อลดการนำเข้าอุปกรณ์ราคาสูงจากต่างประเทศ รวมถึงลดการใช้น้ำภาคบริการ โดยส่งเสริมมาตรการประหยัดน้ำในทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง มีมาตรการทางภาษีเพื่อส่งเสริมการใช้อุปกรณ์ประหยัดน้ำ และช่วยให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการผลิตอุปกรณ์ และเทคโนโลยีประหยัดน้ำ อีกทั้งควรส่งเสริมการลงทุนที่เหมาะสมของท้องถิ่นในการใช้ ประโยชน์โครงการขนาดเล็กในการสร้างรายได้ การจัดการที่เหมาะสมตั้งแต่การผลิต การกระจายสินค้าและการตลาด

สถานการณ์ พ.ศ. 2565 เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570

เทียบค่าสถานการณ์ พ.ศ. 2565 กับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 แผนแม่บทประเด็น (19) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (พ.ศ. 2566 - 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ได้มีการผนวกรวมเป้าหมายผลผลิตจากการใช้น้ำเพิ่มขึ้นไว้ในเป้าหมายระดับประเด็น 190002 ผลผลิตของน้ำทั้งระบบเพิ่มขึ้น ในการใช้น้ำอย่างประหยัดและสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำ เพื่อให้ในการดำเนินการเพื่อเพิ่มระดับผลผลิตด้านน้ำเกิดความชัดเจนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

<https://readthecloud.co/khlong-phadung-krung-kasem/>

แผนแม่บทย่อย

การพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบเพื่อความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย

พ.ศ.
2562

พ.ศ.
2563

พ.ศ.
2564

พ.ศ.
2565

แม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศมีระบบนิเวศและทัศนียภาพที่ดี
ที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายใน พ.ศ. 2565

- (1) สัดส่วนลำคลองสายหลักในเขตกรุงเทพมหานครได้รับการฟื้นฟู
ความสำเร็จร้อยละ 50 ของพื้นที่เป้าหมาย
- (2) สัดส่วนลำน้ำสายหลักใน 25 ลุ่มน้ำ ได้รับการฟื้นฟู ความสำเร็จร้อยละ 20
- (3) สัดส่วนพื้นที่ชุ่มน้ำ Ramsar Site และสัดส่วนพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญ
ระดับชาติ ได้รับการฟื้นฟูความสำเร็จร้อยละ 90
- (4) สัดส่วนพื้นที่ชุ่มชน (นอกเขต กทม. ที่เป็นชุมชนขนาดใหญ่)
ริมแม่น้ำลำคลอง และแหล่งน้ำธรรมชาติได้รับการจัดระเบียบ
ความสำเร็จร้อยละ 50

การอนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำ ลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ โดยมีปัจจัยสู่ความสำเร็จที่สำคัญ อาทิ การพิสูจน์สิทธิและป้องกันการรุกรานแม่น้ำ แหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ การจัดทำแผนหลักที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูแม่น้ำ ลำคลองแหล่งน้ำธรรมชาติต่าง ๆ บนพื้นฐานของการรักษาสมดุลนิเวศ พัฒนาโครงข่ายการสัญจรทางน้ำที่สะดวก ปลอดภัย ประหยัดและมีประสิทธิภาพ บูรณาการภาคประชาชน องค์กรเอกชน ให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ตระหนักต่อคุณค่าและความสำคัญของแม่น้ำ คู คลอง รวมทั้งการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ ให้มีทัศนียภาพที่ดี มีคุณภาพได้มาตรฐาน ตลอดจนบังคับใช้กฎหมายหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นธรรม

สถานการณ์การบรรลุปเป้าหมาย

สถานการณ์การบรรลุปเป้าหมาย พิจารณาจากรายงานผลการประเมินตัวชี้วัดแผนแม่บทฯ ของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) เมื่อพิจารณาภาพรวมในห้วง 5 ปีแรกตามยุทธศาสตร์ชาติ (ปี 2561 - 2565) **การพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบเพื่อความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ ลดลง** โดยเมื่อพิจารณารายงานของ สทนช. ใน พ.ศ. 2565 พบว่า สัดส่วนลำคลองสายหลักในเขตกรุงเทพมหานครได้รับการฟื้นฟูร้อยละ 100 (พื้นที่เป้าหมาย 227 คลอง จากทั้งหมด 1,161 คลองทั่วกรุงเทพฯ) พื้นที่ชุ่มน้ำ Ramsar Site แหล่งน้ำ และพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติได้รับการฟื้นฟูแล้วเสร็จเพียงร้อยละ 2 (พื้นที่เป้าหมาย 131 แห่งทั่วประเทศ) ทั้งนี้เนื่องจากอยู่ระหว่างการปรับปรุงพื้นที่ที่ยังไม่แล้วเสร็จ ประกอบกับการถ่ายโอนภารกิจจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปยังกรมทรัพยากรน้ำ ในส่วนของการประเมินการฟื้นฟูลำน้ำสายหลัก 22 ลุ่มน้ำ (เดิม 25 ลุ่มน้ำ) และการจัดระเบียบพื้นที่ชุ่มชน (นอกเขต กทม. ที่เป็นชุ่มชนขนาดใหญ่) ริมแม่น้ำลำคลอง แหล่งน้ำธรรมชาติที่ ยังไม่มีการประเมินผล

การดำเนินงานที่ผ่านมา

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานผ่านโครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุปเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี พ.ศ. 2565 คือ โครงการการดำเนินงานบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรน้ำสาธารณะแบบมีส่วนร่วม (ค่าใช้จ่ายในการรองรับการดำเนินงานตามแผนแม่บทการบริหารจัดการน้ำ 20 ปี ด้านที่ 4 การอนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ) และการทำงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ อาทิ การปรับปรุงภูมิทัศน์คลองและพื้นที่ริมคลองในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

อยู่ในระหว่างการดำเนินการซึ่งยังไม่แล้วเสร็จ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ โดยการปรับปรุงสิ่งกีดขวางทางน้ำแล้วเสร็จ 203 แห่ง จาก 562 แห่งทั่วประเทศ ดำเนินการปรับปรุงลำน้ำธรรมชาติที่ตื้นเขินให้สามารถระบายน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้วเสร็จ 115 แห่ง จาก 499 แห่งทั่วประเทศ และมีการกำจัดวัชพืชและขยะมูลฝอยในแม่น้ำสายหลัก แม่น้ำสาขา และแหล่งน้ำปิดแล้วเสร็จ 8,700,000 ต้นต่อปี จาก 7,500,000 ต้นต่อปี และเมื่อพิจารณาเทียบเคียงจากผลการดำเนินการในห้วงแรกตามยุทธศาสตร์ชาติที่ไม่สามารถประเมินผลการดำเนินงานที่ชัดเจนได้ สืบเนื่องมาจากอยู่ระหว่างการจัดทำระบบฐานข้อมูลและการประเมินผล เป็นผลให้เมื่อพิจารณาเทียบค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน พ.ศ. 2565 เป้าหมายแผนแม่บทย่อยแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศมีระบบนิเวศและทัศนียภาพที่ดี ที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน มีสถานการณ์บรรลุปเป้าหมายต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ระดับเสียง

คลองหัวลำโพง คลองแสนแสบ บึงมกเกสัน คูน้ำริมถนนวิภาวดีรังสิต และแนวริมแม่น้ำเจ้าพระยาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความสะอาด สวยงามและปลอดภัย โดยมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาการระบายน้ำและสิ่งแวดล้อมในระยะยาว มีการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาแหล่งน้ำให้สวยงาม สะอาดอย่างยั่งยืน สำหรับพื้นที่ชุ่มน้ำทั่วประเทศ มีพื้นที่อยู่ระหว่างการดำเนินการฟื้นฟูเพื่อให้มีความหลากหลายทางชีวภาพเพิ่มขึ้นเช่นบึงบอระเพ็ดหนองหารกวนพะเยา

<https://readthecloud.co/khlong-phadung-krung-kasem/>

บึงสีไฟ พื้นที่ชุ่มน้ำในอุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย (อุทยานนกน้ำคูขุด) พื้นที่ชุ่มน้ำดอนหอยหลอด พื้นที่ชุ่มน้ำในอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะอ่างทอง เป็นต้น รวมทั้งยังมีการดำเนินงานบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรน้ำสาธารณะแบบมีส่วนร่วม (ค่าใช้จ่ายในการรองรับการดำเนินงานตามแผนแม่บทการบริหารจัดการน้ำ 20 ปี ด้านที่ 4 การอนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ)

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลการบรรลุเป้าหมาย

ปัญหาประชาชนที่อาศัยอยู่ริมแม่น้ำลำคลอง และแหล่งน้ำธรรมชาติบุกรุกพื้นที่ของรัฐ ถือเป็นปัญหาสำคัญที่จำเป็นจะต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนเนื่องจากกระทบต่อวิถีชีวิต ผลประโยชน์ของรัฐและประชาชนจำนวนมาก เพื่อให้การดำเนินแผนงานโครงการต่างๆ สามารถขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรม ควรมีการผลักดันเรื่องการพิสูจน์และขอบเขตตามเอกสารสิทธิ์

แนวแม่น้ำ ลำคลอง และแหล่งน้ำธรรมชาติให้มีความชัดเจน นอกจากนั้นแล้วการดำเนินการเพื่อจัดเก็บข้อมูลและการประเมินผลการดำเนินการซึ่งยังไม่แล้วเสร็จเป็นหนึ่งในความท้าทายสำคัญในการบรรลุเป้าหมายแผนแม่บทย่อยการพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบเพื่อความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายได้ หน่วยงานที่รับผิดชอบควรเร่งให้มีการพิสูจน์และสอบ เขตตามเอกสารสิทธิ์ แนวแม่น้ำ ลำคลอง และแหล่งน้ำ ธรรมชาติให้ชัดเจนและขึ้นทะเบียนอย่างเป็นธรรมโดยการสำรวจ พิสูจน์แนวเขตแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำ ธรรมชาติ และขึ้นทะเบียนแนวเขตแม่น้ำลำคลองและ แหล่งน้ำธรรมชาติ จัดการ แก้ไขปัญหา และป้องกันการบุกรุกโดยทำแผนรื้อถอนสิ่งก่อสร้างและอาคาร ที่รุกล้ำแม่น้ำ ลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติ และ ควรมีการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในทุกภาคส่วน รวมทั้งสร้างจิตสำนึกใน

การอนุรักษ์ฟื้นฟูและพัฒนาแม่น้ำ ลำคลอง และแหล่ง น้ำธรรมชาติ ในทุกมิติ เช่น การส่งเสริมให้ลดปริมาณน้ำ เสียและให้มีการบำบัดน้ำเสียจากแหล่งกำเนิดการจัดการ ขยะวัชพืชและสิ่งกีดขวางทางน้ำ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ของคุณภาพน้ำ เป็นต้น ตลอดจนควรเร่งขับเคลื่อน การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บข้อมูลและ ประเมินผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ และฟื้นฟูลำคลองและพื้นที่โดยรอบเพื่อประโยชน์ใน การติดตามและประเมินผลการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ชาติในประเด็น (19) การบริหารจัดการ น้ำทั้งระบบ

<https://www.bbc.com/thai/thailand-58839447>

สถานการณ์ พ.ศ. 2565 เทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570

แผนแม่บทประเด็น (19) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (พ.ศ. 2566 - 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) เป้าหมายแผนแม่บทย่อย แม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศมีระบบนิเวศและทัศนียภาพที่ดี ยังคงใช้ตัวชี้วัดเดิมทั้ง 4 ตัวชี้วัดซึ่งประกอบด้วย (1) สัดส่วนพื้นที่ลำคลองที่ได้รับการฟื้นฟู ซึ่งมีค่าเป้าหมายตามเดิม คือ คลองสายหลักในเขตกรุงเทพมหานคร ดำเนินการความสำเร็จร้อยละ 75 (2) สัดส่วนพื้นที่ลำน้ำที่ได้รับการฟื้นฟู ซึ่งมีการปรับค่าเป้าหมาย จาก เดิม ลำน้ำสายหลักใน 25 กลุ่มน้ำ ความสำเร็จร้อยละ 50 เป็น ลำน้ำสายหลักใน 22 กลุ่มน้ำ ความสำเร็จร้อยละ 50 เพื่อให้ค่าเป้าหมายเป็นไปตามพระราชกฤษฎีกา กำหนดกลุ่มน้ำ พ.ศ. 2564 (3) สัดส่วนพื้นที่ชุ่มน้ำและแหล่งน้ำที่ได้รับการฟื้นฟูซึ่งยังคงใช้ค่าเป้าหมายตามเดิม ได้แก่ 1) ลำน้ำสาขาใน 20 กลุ่มน้ำ ความสำเร็จร้อยละ 20 และ 2) แหล่งน้ำธรรมชาติที่มีพื้นที่ผิวน้ำเกิน 1,000 ไร่ ความสำเร็จร้อยละ 90 และ (4) สัดส่วนพื้นที่ชุ่มชน (นอกเขต กทม. ที่เป็นชุ่มชนขนาดใหญ่) ริมแม่น้ำ ลำคลอง และแหล่งน้ำธรรมชาติ ได้รับการฟื้นฟู ซึ่งมีค่าเป้าหมายตามเดิม ได้แก่ สัดส่วนพื้นที่ชุ่มชน ความสำเร็จร้อยละ 90

(1) สัดส่วนลำคลองสายหลักในเขตกรุงเทพมหานครได้รับการฟื้นฟู ร้อยละ 50 ของพื้นที่เป้าหมาย (จำนวน 227 คลอง) ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จร้อยละ 100 แต่เมื่อเทียบกับเป้าหมายปี 2570 ที่ต้องฟื้นฟูไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ซึ่งยังไม่มีกำหนดพื้นที่เป้าหมายอย่างชัดเจนจาก 1,161 คลองทั่วกรุงเทพฯ ทำให้ไม่สามารถเทียบค่าเป้าหมายได้

(2) สัดส่วนลำน้ำสายหลักใน 22 กลุ่มน้ำ (เดิม 25 กลุ่มน้ำ) ได้รับการฟื้นฟูร้อยละ 20 และเมื่อเทียบกับเป้าหมายปี 2570 ที่ต้องฟื้นฟูไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของพื้นที่เป้าหมาย อยู่ในระหว่างการดำเนินการ และยังไม่มีผลการรายงานผล

(3) สัดส่วนพื้นที่ชุ่มน้ำ Ramsar Site และแหล่งน้ำได้รับการฟื้นฟูร้อยละ 90 และสัดส่วนพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ ได้รับการฟื้นฟูร้อยละ 90 ดำเนินการไปแล้วเพียงร้อยละ 2

(4) สัดส่วนพื้นที่ชุ่มชน (นอกเขต กทม. ที่เป็นชุ่มชนขนาดใหญ่) ริมแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีระบบนิเวศและทัศนียภาพดีมีคุณภาพได้มาตรฐาน ได้รับการจัดระเบียบร้อยละ 50 และเมื่อเทียบกับเป้าหมายปี 2570 ที่ต้องได้รับการจัดระเบียบไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 อยู่ในระหว่างการดำเนินการ และยังไม่มีผลการรายงานผล

อย่างไรก็ตามเป้าหมายใน พ.ศ. 2570 มีการพิจารณาตัวชี้วัดความสำเร็จของพื้นที่ชุ่มน้ำและแหล่งน้ำที่ได้รับการฟื้นฟูต่อพื้นที่เป้าหมาย ได้แก่ 1) ลำน้ำสาขาใน 20 กลุ่มน้ำ ได้รับการฟื้นฟูไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 2) แหล่งน้ำธรรมชาติที่มีพื้นที่ผิวน้ำเกิน 1,000 ไร่ ได้รับการฟื้นฟูไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 3) ลำน้ำสาขาใน 22 กลุ่มน้ำ ได้รับการฟื้นฟู ส่งผลให้สถานะการบรรลุเป้าหมายแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศมีระบบนิเวศและทัศนียภาพที่ดีอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายระดับเสี่ยง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งดำเนินการจัดทำแผนอนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำ ลำน้ำที่ผ่านชุ่มชน พื้นที่ชุ่มน้ำ สำรวจและติดตามข้อมูลพื้นที่ชุ่มน้ำตลอดจน ความหลากหลายทางชีวภาพในเขตพื้นที่ชุ่มน้ำ รวมทั้งควรผลักดันการดำเนินงานในประเด็นเรื่องที่ดิน

และกระบวนการเวนคืนที่ดิน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินการจัดระเบียบพื้นที่ชุมชนริมน้ำ และยังคงเป็นปัญหาสำคัญที่จำเป็นจะต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เนื่องจากกระทบต่อวิถีชีวิตและผลประโยชน์ของประชาชนจำนวนมาก เพื่อให้การดำเนินแผนงานโครงการต่าง ๆ สามารถขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรม

<https://readthecloud.co/khlong-phadung-krung-kasem/>